

- ⊕ **Cultura popular:** Les cavalcades de Reis històriques
- ⊕ **Festivals:** Feretes i Cançonetes a València
- ⊕ **Teatre:** 'Pluja' a la Sala Beckett

2019: Quines prediccions de 'Blade Runner' s'han complert?

Les eleccions que marcaran el món

El 2019 és un any electoral clau

ENTREVISTA LLOLL BERTRAN ACTRIU

'Pensaven que ens anul·larien i s'han trobat un poble mobilitzat'

MONÒLIT VOX MASCLE

MERCÈ IBARZ

Joves assistents esperen l'inici de la conversa 'Per què els cossos importen?' entre les filòsofes Fina Birulés i Judith Butler aquest novembre, en una atapeïda plaça de Joan Coromines del CCCB per sentir-les. M.I.

Engaga la batalla contra el marc de resignificació de normes col·lectives que hauria de fer la vida més vivible a un més ampli nombre de persones

El Brasil queda molt lluny però sembla a la cantonada: "Atenció, atenció. Comença una nova era. Els nens de blau, les nenes de rosa", va proclamar la nova ministra de Dona, Família i Drets Humans, Damares Alves, davant un grup de seguidors a la seu ministerial de Brasília, acabada la cerimònia en què va assumir la cartera', lleigeixo. Els presents li van respondre entusiasmat: 'Això, això', segons es veu al vídeo que dijous es va fer viral al Brasil. La ministra Alves, pastora evangèlica de l'Església Cristiana Quadrangular –quin nom fantàstic, tot sigui dit– es va explicar l'endemà: 'Vaig fer una metàfora contra la ideologia de gènere, però els nens i les nenes poden anar de blau, rosa, de colors, en fi, com millor els sembli.' Tanmateix, en el discurs havia estat expeditiva: 'L'estat és laic, però aquesta ministra és terriblement cristiana.' Mira que bé. Mentre allà apel·len al cristianisme, a Andalusia, els homes de Vox no s'estan de romanços ni apel·len a res més que a protegir els seus diguem-ne drets mascles: la llei de violència de gènere els discrimina, va contra els homes! Pobrets.

El monòlit Vox s'alça amb una força que fa pensar en el monòlit de Kubrick, aquella imatge de la guerra que 2001 (el film i, qui sap, potser també l'any que va engegar aquest segle al·lucinant) va posar fa cinquanta anys davant dels ulls dels espectadors. La imatge del monòlit Vox és de Fina Birulés. En va parlar així al novembre, en **una sessió** a l'aire lliure amb Judith Butler, que ara pareix premonitòria. La filòsofa distingia entre les ocupacions de l'espai públic del 8-M, extensibles a tantes de les de l'independentisme i de més protestes, i

Fina Birulés:
‘També el criteri pot ser que no se suprimeixi l’espai “entre”, és a dir, que en aquesta acció, aquesta aliança, hi hagi una certa distància entre els uns i els altres, i que no sigui un monòlit com són els de Vox’

El cos de les dones –per extensió, els cossos de totes aquelles persones que no són les que manen– centra l’eix de la ultradreta i de la suspensió política que propugna. Ho sabíem, però no és pas confortable tenir raó

les de Vox, que s’acabava de manifestar amb força a Madrid contra les noves formes familiars. Quin pot ser el criteri per a diferenciar-les, es demanava.

‘És molt difícil parlar d’acció col·lectiva, però sí que penso que tot el que siguin ocupacions, aparicions a l’esfera pública —amb esfera pública em refereixo a l’àmbit públic, no em refereixo al parlament necessàriament—, tot el que sigui irrupció i aliança permet que allò que no era visible, de cop i volta ho sigui’, raonava. Però ‘no qualsevol innovació, no qualsevol interrupció és necessàriament bona. I per tant, quin és el criteri? Potser necessitem una teoria de la democràcia radical. O, si entenc bé allò que escriu Judith Butler, podem establir com a criteri tot allò que permeti fer la vida més vivible a un més ampli nombre de gent’. Proposava tot seguit un altre criteri:

‘També el criteri pot ser que no se suprimeixi l’espai “entre”, és a dir, que en aquesta acció, aquesta aliança, hi hagi una certa distància entre els uns i els altres, i que no sigui un monòlit com són els de Vox. És a dir, penso que una de les coses més interessants de Hannah Arendt, no sé què en diria ella, però així la llegim alguns, és la formulació d’un espai “entre” en l’espai públic, és a dir, aquesta distància. Què ens permet això? Ens permet pensar la comunitat en termes de distància i no de proximitat, en termes de relacions i no de unanimitats. Permet considerar la política des d’un altre punt de vista: realment crec que no hi ha acció col·lectiva però sí que hi ha aliances, compromisos mutus que poden ser momentanis, durar un temps determinat, i que permeten justament fer visible alguna cosa nova i que no es podia dir, que posen en evidència els discursos oficials o el discursos que circulen.’

Desconeixem encara què passarà a Andalusia i per extensió en la vida institucional espanyola a partir d’això. El cos de les dones –per extensió, els cossos de totes aquelles persones que no són les que manen– centra l’eix de la ultradreta i de la suspensió política que propugna. Ho sabíem, però no és pas confortable tenir raó. Deixo de nou la paraula a la Birulés:

‘En termes generals, tota la nostra capacitat de resignificar les normes, de posar en joc allò que hem heretat de manera singular i transformar-ho, no implica eliminar totalment les normes, sinó eixamplar un marc de normes. Això és el que s’està utilitzant en aquesta batalla: s’ha generat la possibilitat d’un nou marc de normes més inclusives –que també són normalitzadores, i que per tant també pot ser que en algun moment excloguin–, que s’anomena la ideologia de gènere. Des del Vaticà o des de Vox, per posar un exemple, es reacciona davant del fet que s’està perdent l’anterior forma de normalització. Per aquest motiu reclamen la família natural, que en realitat és la família estandarditzada des del segle XIX, aquest és el papa, aquesta la mama...’ Amb aquesta batalla comença, senyores, senyors, l’any. 📺

EXTINCIÓ O REBEL·LIÓ, AQUESTES SÓN LES DUES OPCIONS

PEP PUIG

«O som capaços de fer-ho, o ens podem trobar amb una República catalana que contribueixi a l'agreujament de les crisis ecològiques globals, amb la qual cosa tots els esforços esmerçats per assolir la tant desitjada República, podrien no haver servit de res»

Extinction-Rebellion és una reeixida campanya promoguda al Regne Unit per la xarxa Rising-up, que es va formar a partir d'activistes de Compasionate Revolution, Earth First!, Occupy, Plan Stupid, Radical Think Tank i Reclaim the Power.

En la seva crida, 'Lluita per la vida' (*Fight for life*), ens diuen que la humanitat fa front a una emergència global sense precedents i que el govern ha fallat a l'hora de protegir-nos. Les seves demandes són: 1. El govern ha de dir la veritat sobre el canvi climàtic i l'emergència ecològica de més abast, fer marxa enrere en les polítiques inconsistentes i treballar amb els mitjans per comunicar-ho a la ciutadania; 2. El govern ha d'aprovar mesures polítiques legalment vinculants per a reduir a zero les emissions l'any 2025 tot fent decreixer els nivells de consum; 3. Una assemblea ciutadana nacional per a supervisar els canvis com a part de la creació d'una democràcia participativa per aquesta finalitat. I en la crida, se'ns convida a aplegar-nos en la rebel·lió, sent-ne partícips, però sempre respectant els principis i valors que inspiren Extinction-Rebellion.

Des del seu naixement, a mitjan juliol passat, han protagonitzat nombrosos actes de resistència civil no violenta arreu del Regne Unit. I el més astorant és que, des d'aleshores, arreu del món han anat sorgint grups sota el lema 'Extinction-Rebellion', protagonitzant in comptables accions per a alertar la ciutadania que el canvi climàtic és un greu problema que afecta tothom i que és urgent i necessari actuar, pressionant els governs, per aturar la bogeria de la societat industrialista-productivista-consumista, que, empenya per grups de poder corruptes, traficants tots ells de materials fòssils, tot manipulant governs (la inacció dels quals es pot considerar criminal), imposen l'addicció de la societat a la crema de materials fòssils per a disposar d'energia, cosa que ens va portant a la més que probable extinció.

Se'ns convida a aplegar-nos en la rebel·lió, sent-ne partícips, però sempre respectant els principis i valors que inspiren Extinction-Rebellion

És urgent, doncs, que a casa nostra ens apleguem totes aquelles persones que considerem que la lluita contra el canvi climàtic és una qüestió de supervivència i ens afegim a la rebel·lió

A Catalunya, tot i que el nostre parlament va aprovar, fa més d'un any i gairebé per unanimitat, la llei catalana de canvi climàtic, no sembla pas que ningú, ni la societat civil ni el món de la política, tingui gens de pressa per a fer front a l'immens repte que tenim: reduir a zero, en molt pocs anys, les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle. I això que, de fet, hi hauria d'haver un estat d'emergència nacional, perquè a Catalunya importem quantitats ingents de materials fòssils per cremar-los de manera ben ineficient, abocant a la biosfera enormes quantitats de carboni, contribuint a l'escalfament global del planeta i a l'empobriment del país. És urgent, doncs, que a casa nostra ens apleguem totes aquelles persones que considerem que la lluita contra el canvi climàtic és una qüestió de supervivència i ens afegim a la rebel·lió, tal com comença a passar arreu del món.

De fet, de rebel·lar-nos, els catalans, en sabem, fa uns quants segles que ho fem. I des de fa uns anys, som en rebel·lió permanent, contra un estat que malda per extingir-nos com a poble i fa mans i mànigues per a anorrear la nostra cultura, la nostra manera de ser, la nostra forma de veure el món, per imposar-nos la que es va configurar com a dominant al regne de Castella després d'haver anorreat totes aquelles formes de veure el món i de fer que resistien les seves ànsies de domini colonial i imperial.

Serem capaços a Catalunya de vincular la nostra rebel·lió per a evitar l'extinció de la llengua que la terra ens ha donat i la desaparició de la cultura que en aquesta terra s'ha anat creant, amb la rebel·lió global que es va escampant arreu del planeta per a evitar l'extinció de les societats humanes a causa de l'escalfament del planeta i les crisis ecològiques que porta associades?

O en som capaços, o ens podem trobar amb una República catalana que contribueixi a l'agreujament de les crisis ecològiques globals, amb la qual cosa tots els esforços esmerçats per a assolir la tan desitjada República podrien no haver servit de res, perquè haurem contribuït a fer via cap a l'extinció de les societats humanes sobre el planeta Terra, inclosa la catalana.

Extinció o rebel·lió, aquesta és la dicotomia que tenim davant. Jo, personalment, opto per la rebel·lió, perquè, tal com diu la declaració d'Extinction-Rebellion, 'quan els governs i les lleis no proporcionen cap garantia de protecció adequada, ni la seguretat per al benestar de la gent ni el futur de la nació, es converteix en un dret de la seva ciutadania buscar la reparació per a restablir la democràcia de drets complets i garantir les solucions necessàries per a evitar la catàstrofe i protegir el futur. Rebel·lar-nos esdevé no tan sols el nostre dret, sinó el nostre deure sagrat'.

L'INDEPENDENTISME HA DE SALVAR ESPANYA

PERE MARTÍ

L'independentisme ha d'aparc temporalment les seves reivindicacions per salvar Espanya de l'assalt de l'extrema dreta. ACN

Creix la pressió perquè ERC i el PDECat donin suport al pressupost de Pedro Sánchez de franc amb l'excusa de l'ascens de l'extrema dreta * La fiscalia archiva la investigació a Marçà i Alcaraz pel presumpte fraccionament de contractes *** L'Obra impulsa una iniciativa per a promoure el cinema en català a Mallorca**

TEMA DEL DIA

Ofensiva. L'independentisme ha d'aparc temporalment les seves reivindicacions per salvar Espanya de l'assalt de l'extrema dreta, que segons el CIS publicat avui té unes expectatives de vot del 3,7%. L'extrema dreta que es reconeix com a tal, no la que ho és però es camufla sota unes altres sigles. A aquesta li van millor les coses. L'ofensiva ha començat en forma de declaracions, manifestos i xantatges pressupostaris. Salvar Espanya vol dir votar a favor del pressupost del govern de Pedro Sánchez amb l'excusa d'evitar que governi el tripartit de dretes que ha conquerit Andalusia i avança cap a la capital del regne a cavall, amb el suport dels barons sudistes del PSOE.

L'independentisme que fins ara ha estat menyspreat, insultat, reprimat i vexat

ha de ser el salvavides de l'esquerra espanyola perquè, si no, la democràcia trontolla. L'independentisme ha de votar un pressupost que preveu 2.200 milions d'euros més per a Catalunya quan als seus dirigents els demanen 200 anys de presó. L'independentisme ha de votar el pressupost d'aquells qui fa un any van avalar el 155 i van suspendre l'autogovern català. L'independentisme ha d'oblidar i perdonar aquells qui es manifestaven amb Vox pels carrers de Barcelona i ara reclamen suport al pressupost de franc. I fer cas d'allò que li demanen Foment del Treball i responsables d'empreses que van anar-se'n de Catalunya després de l'1-O seguint les ordres del govern de Mariano Rajoy.

Els qui demanen aquest gest a l'independentisme no tan sols no ofereixen res a canvi sinó que van callar quan

Salvar Espanya vol dir votar gratis a favor del pressupost del govern de Pedro Sánchez amb l'excusa d'evitar que governi el tripartit de drete

La pregunta és per què l'independentisme ha de salvar la democràcia a Espanya quan no es respecta la democràcia a Catalunya

la policia espanyola assaltava col·legis electorals, quan empresonaven els presidents d'Òmnium i l'ANC, i no van dir res de l'empresonament ni l'exili de tot un govern. Fins ara, han mantingut una equidistància exquisida amb el procés, si no menyspreu. Alguns són d'esquerres de debò. La darrera aventura política d'uns altres va ser a Ciutadans pel Canvi, però no van canviar res. N'hi ha que són professionals dels manifestos, per la ceja, contra el canvi climàtic i contra les guerres, sobretot si són culpa dels EUA. Però sobre l'autodeterminació de Catalunya, ni una trista carta als diaris.

La pregunta és per què l'independentisme ha de salvar la democràcia a Espanya

quan no es respecta la democràcia a Catalunya. Això vol dir el resultat de les eleccions del 21-D o del referèndum de l'1-O. Per què s'ha de sacrificar l'independentisme ara, si quan estava ofegat per la repressió cap d'aquests que li demanen generositat no va allargar-li la mà? Sempre es demana al catalanisme que ajudi a salvar a Espanya, però després no rep mai el reconeixement que li donen les urnes en forma de poder polític. Des de la transició fins ara, sempre ha estat així.

Tal com són les coses a Espanya, a Pedro Sánchez no li convé el suport dels independentistes als comptes, perquè l'acusaran de tenir pactes secrets i confessables amb el 'supremacista' Quim Torra, que no el salvaran d'una derrota electoral. En realitat, li convé més que ERC i el PDECat hi votin en contra, prorrogar els actuals i anar a unes eleccions a la tardor acusant els independentistes d'haver-lo traït, tornar-se a embolicar amb la bandera espanyola i mirar de sumar prou amb Ciutadans per a continuar governant.

En el marc actual, Pedro Sánchez no està en condicions de fer cap oferta política a l'independentisme que no impliqui el seu suïcidi polític. Ni proposarà un referèndum pactat ni té força per a modificar les sentències del Suprem. L'única cosa que pot donar a Catalunya és almoïna, com rebatejar-nos l'Aeroport de Barcelona-el Prat i reconèixer verbalment que això de Lluís Companys va ser molt lleig. A la pròxima reunió amb el govern català, prevista al gener, pot oferir el nom de Josep Irla per a l'Aeroport de Girona o anar a la destructora de documents del despatx d'Alfonso Guerra per recuperar les tires de paper de l'estatut del 2006. Però per fer això del peix al cove ja teníem Miquel Roca, que ho feia de meravella. Ara, en teoria, ERC i el PDECat volen una altra cosa. Però el mes de gener es farà molt llarg.

i Alcaraz pel presumpte fraccionament de contractes. La fiscalia de València ha arxivat les investigacions obertes contra el conseller d'Educació, Vicent Marzà, i el titular de Transparència, Manuel Alcaraz, arran d'una denúncia del Partit Popular per un suposat fraccionament de contractes. La fiscalia, que va demanar a les conselleries d'Educació i Transparència una còpia de tots els contractes subscrits en relació amb les activitats de la Primavera Educativa i dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, a més de qualsevol informe d'intervenció, inspecció o control posterior, no ha apreciat indicis delictius en el fraccionament que denunciava el PP a final de desembre de 2017. Segons el PP, els dos departaments havien fraccionat contractes administratius 'a l'efecte d'evitar l'aplicació de procediments oberts a la lliure concurrència, a més de l'auditoria dels òrgans de la intervenció, atorgant contractes de manera arbitrària'. Els departaments de la Generalitat van negar tots els detalls de la denúncia i van argumentar que la suma dels contractes que es consideraven fraccionats no superava 'en cap cas' les quanties d'un contracte menor, per la qual cosa no es vulneraven ni eludien les normes de contractació.

Santa Pola premia la tasca humanitària del pesquer que va rescatar els immigrants. La batllia de Santa Pola ha homenatjat la tripulació del pesquer Nuestra Madre de Loreto, que va rescatar a final de novembre dotze persones que fugien d'una patrullera davant la costa de Líbia. El consistori els distingeix per la seva tasca humanitària amb insígnies de plata i, a més, impulsarà una proposta perquè rebin l'Alta Distinció de la Generalitat i la Medalla al Mèrit en el Treball. Els mariners del Nuestra Madre de Loreto han estat rebuts al consistori per la batllessa, Yolanda Seva, envoltats de gent que els ha rebut com uns herois, amb un emotiu moment d'abraçades i retrobament. A banda de les insígnies de plata, Santa Pola lliura a la tripulació del pesquer un quadre commemoratiu que els trasllada l'orgull, la gratitud i

MÉS QÜESTIONS

La fiscalia archiva la investigació a Marzà

l'estima dels veïns. El pergamí amb la inscripció viatjarà a bord del Nuestra Madre de Loreto per sempre. El vaixell va salpar del port de Santa Pola l'octubre per fer la campanya de la gambeta, i enmig de la nit es va trobar amb un rescat angoixós dels dotze migrants. Va deixar-los a Malta i, finalment, el 21 de desembre arribà a port segur, a casa, posant fi a una travessa farcida de solidaritat i d'exemple.

L'Obra impulsa una iniciativa per a promoure el cinema en català a Mallorca. L'Obra Cultural Balear començarà d'ací

a uns dies el projecte Cinemacat, una iniciativa organitzada conjuntament amb CineCiutat i la direcció general de Política Lingüística del Govern Balear per a promoure el cinema en català a Mallorca. En concret, Cinemacat oferirà projeccions de films en versió original en català o subtitulades en català. 'La iniciativa pretén convertir-se en l'embrió d'una futura programació estable de cinema en català, en primer lloc, a Palma i, posteriorment, a altres localitats', explica l'OCB. Les projeccions es faran a CineCiutat cada dijous a les vuit del vespre, i cada setmana s'hi

afegirà un títol nou. El primer film, que es projectarà el 10 de gener, serà Wonder Wheel, l'últim treball del director Woody Allen. Per difondre la iniciativa, s'ha habilitat una web on s'oferirà la programació de cinema. L'entrada per al públic en general serà de 6 euros per a cada sessió, i hi haurà preus reduïts per als socis de l'OCB i de CineCiutat, entre altres perfils.

El govern flexibilitza l'accés a la nacionalitat andorrana. El consell de ministres ha aprovat el decret de creació i regulació del diploma de ciències humanes i socials d'Andorra, que permetrà de flexibilitzar l'accés a la nacionalitat andorrana. Si s'aprova, el curs eximirà d'haver de fer la prova d'integració que fan els qui volen obtenir la nacionalitat andorrana a la Comissió de Nacionalitat. La formació, que es farà de franc al Centre de Formació d'Adults d'Aixovall, serà de 60 hores, organitzada en tres mòduls: geografia i medi natural, sociologia i institucions, i història. A més, el diploma permetrà d'avaluar el nivell A2 de llengua catalana, tal com ha explicat el ministre d'Educació i Ensenyament, Eric Jover. Les classes començaran a les set del vespre, un horari pensat per conciliar-les, en la mesura que sigui possible, amb la feina.

LA XIFRA

El 33% dels andorrans reconeixen que el preu de l'habitatge és la seva preocupació principal, segons l'observatori sobre indicacions socials del govern andorrà. En sis mesos ha crescut nou punts.

TAL DIA COM AVUI

El 4 de gener de 2007 va morir Carles Fontserè. Va ser un destacat dibuixant i cartellista, especialment a l'època de la Segona República. També va treballar com a ninotaire, fotògraf i escenògraf.

Un dels cartells més icònics de Carles Fontserè. C.F.

LLOLL BERTRAN

*‘Pensaven que escapçant els líders
ens anul·larien i s’han trobat un
poble mobilitzat’*

Parlem amb l’actriu, que forma part del repartiment de la comèdia ‘Pel davant i pel darrera’

ALBERT SALAMÉ

CLARA ARDEVOL MALLOL

Lloï Bertran (Igualada, 1957) és una de les actrius que protagonitzen la comèdia *Pel davant i pel darrera*, que es representa fins al 9 de març al Teatre Borràs de Barcelona. Alegre, riallera, expressiva i amb una energia desbordant, explica els detalls d’aquesta obra i parla de les dificultats de fer comèdia i de la

seva trajectòria artística, que va començar amb el director Josep Maria Flotats. Però la cara li canvia quan parlem de la situació política a Catalunya i mostra un gest molt seriós. Diu que el fet que hi hagi presos polítics i exiliats la posa molt trista, però també està convençuda que tard o d’hora es trobarà la manera de desplegar la Re-

pública. Hi parlem al camerino, que és ple de vestits llampants. Ens comenta que li encanten els barrets. Avui en duu un de negre, sobri i elegant, amb un petit llaç groc al lateral.

—L’eslògan de *Pel davant i pel darrera* és: ‘Probablement la millor comèdia del

És bonic perquè els personatges són un reflex de les misèries humanes en general, no solament de la gent del teatre

Sembla que la comèdia sigui una cosa més frívola. I no, fer riure és molt seriós!

món'. Per què?

—Per les riallades que provoca. La gent en surt tan feliç! No sé si és la millor comèdia del món, però crec que sí que és una de les millors. Ha esdevingut un clàssic. Es va estrenar el 1982 a Londres i actualment encara fa riure molt. Se n'han fet catorze versions a països diferents i Barcelona és l'única ciutat d'Europa on se n'han fet cinc muntatges. S'ha anat adaptant. A la nostra versió, per exemple, ja hi surt un mòbil. És una obra infal·lible que sempre fa riure. El primer acte serveix per a situar l'acció i el segon i el tercer són un concert de riallades i aplaudiments. L'altre dia, una senyora plorava de riure, i en algun teatre la gent havia trencat les cadires dels cops de riure!

—Quina és la clau perquè funcioni tan bé?

—Interpretem uns actors de segona que representen un vodevil molt tronat i molt dolent amb situacions al límit, molt grotesques i divertides. Hi ha molta part de *clown*, amb cops de porta, caigudes, dobles sentits... I això funciona sempre. A més, tot està molt ben cosit. És un caos organitzat. La gent veu una bogeria, però tot és mil·limètric: les entrades, les sortides, els peus per a prendre la paraula... És un exercici de virtuosisme, una filigrana dramàtica escrita amb una precisió de rellotge suís. Quan una obra està ben escrita, tots els personatges tenen el seu moment, la seva personalitat i el motiu de ser-hi.

—I el vostre?

—És la dona de fer feines a qui hem adjudicat un accent per a fer-la diferent. Hem triat l'accent andalús perquè seria el típic tòpic que utilitzaria una companyia així. Això em permet de contrastar-ho molt amb el personatge de l'actriu, que és una dama del teatre que volia ser una gran estrella i s'ha quedat en una companyia de tercera. És bonic perquè els personatges són un reflex de les misèries humanes en general, no solament de la gent del teatre. Malgrat que puguin ser una mica mesquins, es

fan estimar perquè tenen una part tendra, la debilitat humana.

—Dieu que en aquesta obra està tot molt ben travat. Fer comèdia és difícil: exigeix un ritme molt ràpid i molta atenció i agilitat de l'actor. Creieu que sovint es menysté, això?

—Sí. Si dius la frase un segon tard, potser el gag ja no funciona. Jo sóc una privilegiada i, en paraules de Joan Salvat-Papasseit, puc fer l'ofici que més m'agrada. Si algú no valora prou la comèdia, a mi no em preocupa, perquè el públic sí que la valora i l'estima. Sí que és veritat que, per exemple, quan es donen premis, sempre són per als actors dramàtics. I això que dins el món del teatre tothom et diu que és més difícil fer riure que plorar. Sembla que un actor dramàtic sempre hagi de tenir més prestigi. Si tu fas un monòleg explicant el drama dels refugiats amb veritat, tothom hi connecta al moment. Amb l'humor és més complicat. A mi em passa que hi ha gags que em fan molta gràcia, però potser a la gent no. Fer humor, sense menysprear la tragèdia o el drama, és molt més delicat. Ets sempre a la corda fluixa. En canvi, sembla que la comèdia sigui una cosa més frívola. I no, fer riure és molt seriós! [Riu.]

—Com heu viscut que us associïn tant a la comèdia?

—Que m'associïn amb el riure és la millor cosa del món! Però també he fet altres coses. Vaig fer un paper en un muntatge d'*El misantrop* que estava pensat com una comèdia negra. Hi havia situacions molt dramàtiques, però el vaig fer molt de gust. A més, treballar amb el Flotats és magnífic, perquè és un geni. Jo sempre li deia que era el rei Mides del teatre, perquè tot allò que toca ho converteix en or. Vaig fer sis muntatges amb ell i vaig aprendre'n moltíssim. Una vegada, vaig tenir el paper d'una marquesa de l'alta societat molt refinada que es comportava de manera hipòcrita amb una amiga seva. Als primers assajos, la feia gesticulant molt. El Flotats em va dir que agafés un llibre per tenir-lo a la mà i contenir els

gestos. Sense gesticular tant, aquella marquesa i tot el que deia tenia molta més força, malícia i elegància. Després em va treure el llibre i em va dir 'ara fes el que vulguis', perquè ja havia incorporat aquesta contenció. A vegades els gestos treuen força, i d'aquesta manera tota la força es quedava en la paraula. 'Sap què m'han dit de vostè? Que és una fresca.' I boom! Era brutal. Un dia em va dir que el dia que hagués de fer una napolitana histriònica estil Anna Magnani podria fer el paper sense assajar. [Riu.]

—Alguna vegada heu tingut por d'allò que tant temen els actors d'encasellar-se?

—No, gens. Ara que tot ho imposen, si hi hagués un decret llei i em fessin triar, tinc claríssim que triaria la comèdia. A vegades hi pots introduir moments més dramàtics en què hi ha silencis deliciosos. Sí que he detectat que a vegades se m'associa de seguida amb la comèdia. Crec que no es mira prou enllà. Repeteixo que no parlo del públic, que és molt intel·ligent. Parlo de gent que s'hi dedica i fa càstigs. Persones de la professió, que haurien de saber millor que ningú el ventall que pot tenir un actor, són les primeres de dir 'aquesta actriu només fa comèdia, aquesta actriu només fa cinema o aquesta actriu només fa doblatge'.

—Us hi heu trobat?

—Quan vaig fer la *Ronda de mort a Sinnera*, del mestre Ricard Salvat, hi havia una part d'esperpent i un monòleg final molt seriós. No em sentia estranya ni em va costar fer-lo, però molta gent de la professió se sorprenia. Un dia, el senyor Salvat em va dir que quan m'havia proposat per al repartiment, algú de l'equip li va dir que potser no hi encaixava. El Flotats sempre deia que dins un còmic sol haver-hi un dramàtic, però que al revés no passa tant. La senyora Espert, una vegada que em va venir a veure a *El Pigmalió*, em va dir que ens admirava, als actors de comèdia, i que ella no sabia si seria capaç de fer-ho. La gran actriu de drama! Amb tota la humilitat del món, admetia la dificultat de fer riure.

ALBERT SALAMÉ

—Teniu alguna espineta clavada?

—Com que no he parat mai de treballar en projectes que m'han agradat molt i que han funcionat molt bé, no he viscut res com una frustració. A vegades sí que penso que m'hauria agradat fer més cinema. Però aquí a Catalunya no hi ha una gran indústria. S'han fet films magnífics, però indústria indústria no en tenim. Jo no m'he tancat mai portes, però també tinc clar que el meu àmbit natural són els Països Catalans. He anat a fer alguna cosa a Madrid i m'han tractat bé, s'ha de dir. [Riu.] També vaig participar en una sèrie amb uns americans, però el meu àmbit natural és aquest. Per connectar amb l'humor, amb l'estil de públic... Amb tot. Res ho visc com una frustració. He pogut fer televisió i fer ràdio. A més, amb en Celdoni Fonoll, el meu marit, hem enregistrat discs, he pogut col·laborar en llibres...

—Parlem de la televisió. Sempre comenteu que us encanta que la gent us recordi els personatges de la Vanessa i la Sandra.

—Ho trobo tan entranyable! Un regal que m'ha fet la professió. Em fa molta il·lusió que m'ho recordin després de tant de temps. Hi ha un moment en aquesta obra en què faig una picada d'ullet al públic que coneix el personatge de la Vanessa. Que, amb el temps que fa que vaig deixar de fer-lo a la televisió, la gent encara se'n recordi és un regal. Vol dir que en algun racó del cor o l'ànima del públic hi ets i no t'han oblidat. Molta gent em veu i em diu 'Hola, porfaaa!', amb els cops de cabells de la Sandra.

—Fa uns mesos, es va fer viral l'etiqueta #SerActriuEs, amb què les actrius catalanes explicaven els casos de masclisme que havien patit en primera persona. És especialment difícil ser dona en el món del teatre?

—Jo, personalment, no m'he trobat en cap situació en què el fet de ser dona m'hagi perjudicat. Sí que es nota la inèrcia de la història: sempre havien escrit les obres els homes, els personatges femenins de les obres de Shakespeare els interpretaven homes, sempre s'han pensat molts més papers per a

homes que no pas per a dones... Però crec que d'uns anys ençà es fa molta feina en aquest sentit. Ara hi ha més dones dramaturgues i més personatges femenins. Hem avançat molt, fins i tot, en la qüestió dels sous. Però depèn del cas. També és veritat que estem mancats de directores.

—Sou d'Igualada. Què demaneu enguany al patge Faruk?

—M'agradaria que enguany els Reis de l'Orient, que són els únics autèntics, en comptes d'or, encens i mirra, ens portessin cor, consens i birra.

—Això del consens ho dieu per la situació política?

—Sí. Ve una època dura i complicada, però ens en sortirem. Som un poble mobilitzat, que persistim i persistirem. Jo crec que això no s'ho esperaven. Pensaven que escapçant els dirigents ens anul·larien i s'han trobat un poble mobilitzat. Es treballa en molts fronts i es fa una feina impecable que farà que puguem desplegar la República. Potser sóc una mica il·lusa, però els romàntics també assolim fites. Entre la Casa de la República, la Crida, l'ANC i Òmnium es fa molta feina. No vull confiar en aquesta Europa que no és l'Europa dels pobles i les nacions, sinó dels estats i dels calés, però crec que per la conjuntura econòmica en algun moment petarà alguna cosa.

—Malgrat la repressió de l'estat espanyol?

—Sí, jo crec que estem desolats però esperançats. Veure gent a la presó, a l'exili i gent represaliada em fa molt mal al cor. És tan aberrant pensar que fa més d'un any que són a la presó i a l'exili i que la Tamara no pugui sortir de la seva ciutat... Tot, per haver posat unes urnes. Diumenge, vaig anar a l'acte als Lledoners amb el Joan Bonanit. Quan veus tot aquell cabal de gent penses: 'Ens n'hem de sortir per força.' El desllorigador de tot és el poble conduït per uns bons dirigents. Jo respecto i confio en el govern. Penso que són una gent

d'una rectitud, una honestedat i un coratge enormes, perquè posar-se al capdavant amb aquest panorama és per treure's el barret. S'ha de fer alguna acció contundent i crec que s'han de trobar sortides per la via econòmica, que és el taló d'Aquil·les d'Espanya. S'haurà de fer a la catalana manera: pacífica, lúdica i reivindicativa.

—Sou independentista de tota la vida?

—Jo crec que hi vaig néixer! [Riu.] Com diu l'Espriu, els homes no poden ser si no són lliures. I els pobles tampoc. Cada poble ha de fer el seu camí. És tan evident que no entenc per què els costa tant entendre-ho, als de ponent. Sempre amb aquesta conya de la unitat d'Espanya... L'altre dia, el cardenal Cañizares va dir que la unitat d'Espanya la va obrar l'Esperit Sant. Una cosa així és una ofensa per als creients. No es tracta de posar fronteres, sinó que ens respectin la llengua i la cultura. Ens volen fer sentir espanyols per la força, però és absurd. La meua il·lusió són els Països Catalans, però si els valencians no volen venir ara, que vinguin quan vulguin, no els ho imposaré.

—Heu anat a veure els presos?

—Dilluns, anem a veure Carme Forcadell al Mas d'Enric, i també a actuar a l'exterior de la presó. Amb en Celdoni Fonoll fem un recital-espectacle. Està tothom assegut i, de sobte, entra un personatge meu cridant, canto alguna cançó i després ell recita. Hem fet aquests espectacles per a acompanyar les persones que feien dejunis col·lectius. Als Lledoners i el Puig de les Basses es fan molts actes, però a la gent li costa més d'anar al Mas d'Enric.

—Tornem als personatges per acabar amb una pregunta més distesa. Què dirien la Sandra i la Vanessa sobre la independència?

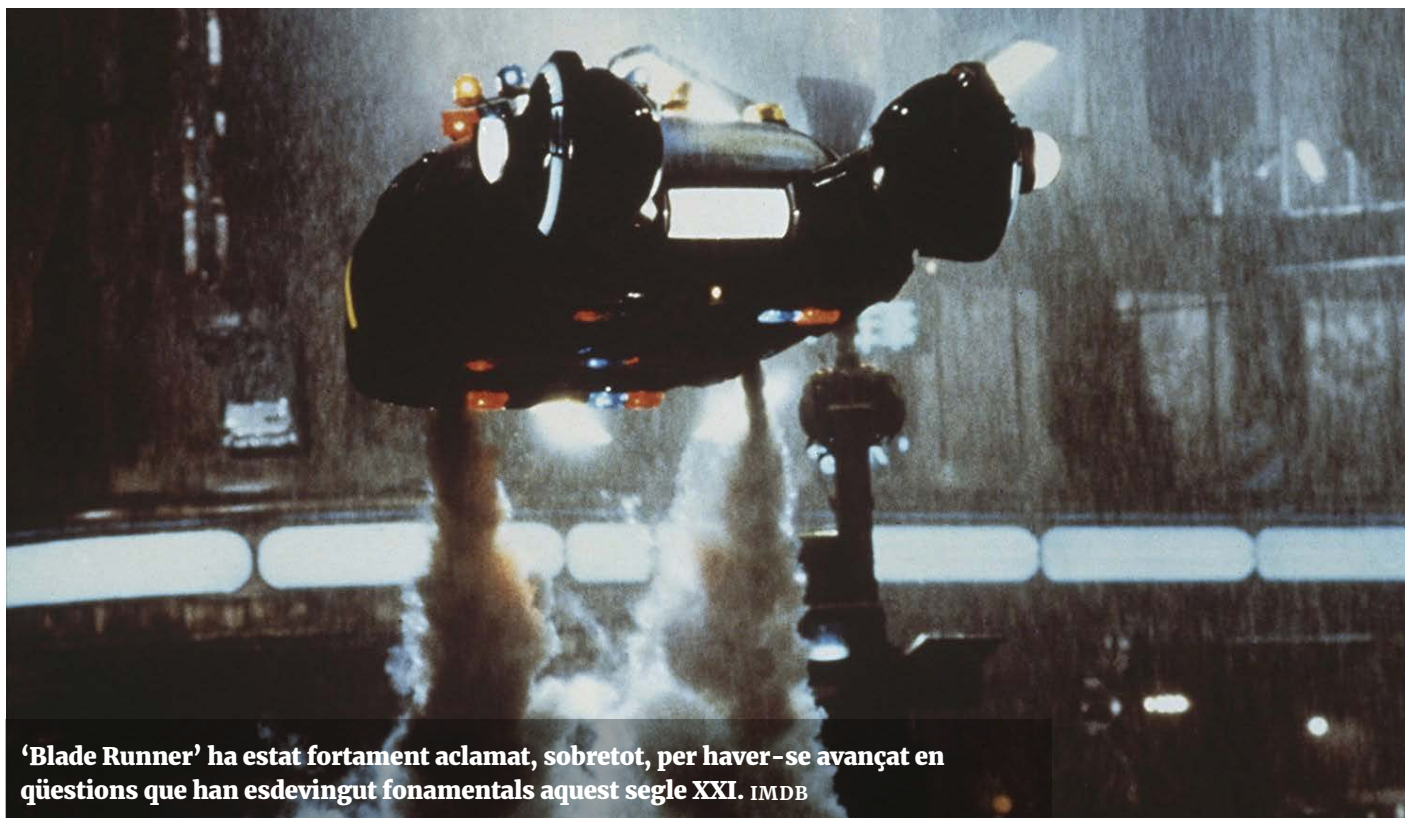
—Mireu, la Vanessa diria: 'Quina sort que tot el que passa es pugui gravar... en vídeo!' I la Sandra diria: 'Porfa, jo m'he independitzat dels papàs i no he fet cap referèndum pactat, eh!' [Riu.]

M'agradaria que enguany els Reis de l'Orient ens portessin cor, consens i birra

Ens volen fer sentir espanyols per la força, però és absurd

El 2019 ha arribat: quines prediccions de 'Blade Runner' s'han complert?

Cinema El món obscur i apocalíptic de l'icònic film de Ridley Scott, de 1982, tenia lloc a la ciutat de Los Angeles del 2019

REDACCIÓ

Los Angeles, 2019.' Així comença **Blade Runner**, estrenat el 1982. I ja hi som. Un dels films de culte del segle XX i un dels principals referents del cinema de ciència-ficció de tots els temps, *Blade Runner* ha estat fortament aclamat, sobretot, per haver-se avançat en qüestions que han esdevingut fonamentals aquest segle XXI, com ara la glo-

balització, el canvi climàtic, la intel·ligència artificial i la superpoblació. Però no veiem pas que hi hagi robots amb forma humana pràcticament indistingibles de nosaltres i que treballin esclavitzats a les colònies que hi ha a l'espai exterior, ni tampoc cotxes voladors. Quines prediccions s'han acomplert, doncs, d'aquell món distòpic que va dibuixar Ridley Scott?

És un debat que fa anys que dura i que molts films i sèries del gènere posteriors han mirat d'actualitzar. Per

Quines prediccions s'han acomplert, doncs, d'aquell món distòpic que va dibuixar Ridley Scott?

exemple, la recent 'Westworld', d'HBO, aprofundeix en la relació entre humans i els robots fets a semblança seva que es rebel·len contra la condició d'éssers esclaus i mancats de sentiments i de futur. Aquest és l'esquema de *Blade Runner*, una projecció de les angoixes i els temors de la societat nord-americana de començament dels anys vuitanta, marcats geopolíticament per la por de la guerra nuclear i per la destrucció mútua en un món de blocs.

Androides de vida curta clavats en aparença als éssers humans. IMDB

La visió negativa sobre el futur amara tot el film, que presenta un món deshumanitzat i fosc. La segona part del film, *Blade Runner 2049*, que va sortir el 2017, actualitza en certa manera les angoixes que Ridley Scott exposava tres dècades abans, bo i mantenint-ne els eixos fonamentals: què és real i què no ho és? Qui és real i qui és una reproducció? I en un món en què tot són reproduccions d'alguna cosa original, és possible que aquest original encara existeixi? Com podem saber si som reals si tot és reproduït? La ciència-ficció ha aprofundit en aquesta qüestió al cinema i la literatura, i els amants de les sèries en trobaran una bona mostra a 'Westworld'.

La solitud

La seqüela de *Blade Runner*,

dirigida per Denis Villeneuve i amb Ryan Gosling acompanyant un Harrison Ford força més gran, posa l'accent en els temors sobre les relacions socials en l'era digital. Uns quants anys més tard del primer film, Los Angeles ha esdevingut una metròpoli encara més gegantina, una mena de favela enorme amb llums de neó, com la descrivia Steve Rose a **The Guardian**; una ciutat pleníssima de gent però sense interaccions socials, pràcticament. Potser els cotxes voladors ens grinyolen, però no pas el temor de viure en una societat urbana solitària i hiperindividualitzada.

La intel·ligència artificial

A més de qüestions sociològiques i filosòfiques, també n'hi ha de tecnològiques. Aquestes

No hi ha en el nostre 2019 cap megacorporació tecnològica com la Tyrell Corporation que fabriqui replicants, androides de vida curta clavats en aparença als éssers humans

les va repassar a la BBC el periodista científic Jonathan Amos en un reportatge coincidint amb el trentè aniversari del film. D'entrada, i a primer cop d'ull, podem dir que no hem arribat pas a Orió, però hem començat l'any amb la notícia de l'arribada d'una sonda a un objecte rocós de trenta quilòmetres de longitud, el més llunyà explorat mai per la humanitat, molt més enllà de Plutó: **Ultima Thule**. I hem vist arran de terra una part de **la cara oculta de la Lluna**, gràcies a la sonda xinesa Chang'e 4. No hi ha en el nostre 2019 cap megacorporació tecnològica com la Tyrell Corporation que fabriqui replicants, androides de vida curta clavats en aparença als éssers humans; tenim, en compte d'això, empreses com la Tesla d'Elon Musk

Es va imaginar un món en què la majoria dels éssers humans havia fugit a colònies fora de la Terra. IMDB

que revolucionen el món de la tecnologia en camps com el transport i amb investigacions ambicioses en intel·ligència artificial. I hi ha gent que ja explora la possibilitat que un ordinador iguali la intel·ligència humana, **la Singularitat**.

Amos parlava a la BBC d'una de les imatges icòniques de *Blade Runner*, la de l'examen de retina per a determinar si un individu és un humà o un replicant, el test Voight-Kampff. Salvant la distància, hi ha proves per a determinar els avenços en intel·ligència artificial. La qüestió és quan passarà un robot o un ordinador el **test de Turing**, la prova que serveix per a demostrar que una màquina posseeix intel·ligència humana. El reconeixement de l'iris ja té actualment

una aplicació, tot i que per a un propòsit ben diferent: el control en aeroports i punts fronterers.

La privatització de l'exploració espacial

Blade Runner es va imaginar un món en què la majoria dels éssers humans havia fugit a colònies fora de la Terra, més plaents per a viure-hi, gestionades per empreses privades. L'any 1982 era difícil de pensar que empreses com SpaceX, d'Elon Musk, Blue Origi, de Jeff Bezos, i Virgin, de Richard Branson, tinguessin l'empenta actual. Aquestes companyies han començat a assumir una bona part de la despesa anual en exploració espacial arreu del món i tenen projectes molt ambiciosos, però és clar que són ben lluny de colonitzar

En efecte, la publicitat és omnipresent el 2019

planetes. Enguany, no podem pas dir que hi hagi d'haver emigracions interplanetàries.

La publicitat omnipresent

Als espectadors de *Blade Runner* del 1982 els va sorprendre la presència de panells d'anuncis gegants i lluminosos de productes a tots els racons de l'obscura i plujosa Los Angeles del film. És clar que podem trobar al món grans ciutats, com Tòquio, Nova York i Londres, amb grans panells publici-

taris. Però el film suggeria, més aviat, la capacitat dels anuncis d'interferir en la quotidianitat de la gent. Un fet que podem dir que s'ha acomplert, si bé d'una manera diferent com ho imaginava Ridley Scott: passa amb les mil i una accions i interaccions a la xarxa que fem cada dia, utilitzant el big data i les dades que conscientment o inconscientment deixem com a rastre de la nostra activitat. En efecte, la publicitat és omnipresent el 2019.

Les eleccions del 2019 que marcaran el món

L'Aravot És un any electoral clau, entre la consolidació d'una política com més va més autoritària o la possibilitat d'aturar-ho i construir alternatives

SEDA HAKOBYAN I ALEXANDRE SOLANO

La política internacional del 2018 ha estat marcada per l'ascens de dirigents amb tics autoritaris que han deixat arraconada la defensa dels drets fonamentals i les polítiques d'igualtat i ambientals. La consolidació de Donald Trump al govern dels Estats Units, la majoria absoluta en primera volta de Recep Tayyip Erdoğan a Turquia i de Vladímir Putin a Rússia i els ascensos al poder de Jair Bolsonaro, al Brasil, i Matteo Salvini, a Itàlia, en són exemples clars.

Enguany, hi haurà eleccions importants que marcaran el rumb de la política, que pot anar consolidant un món en aquesta direcció o bé fer un gir que aturi aquest ascens i porti noves tendències polítiques en l'esfera internacional.

El rumb de l'Amèrica Llatina

L'evolució ha estat indubtable a l'Amèrica Llatina, aquestes darreres dècades. S'ha consolidat la democràcia en una regió marcada per les dictadures militars i els cops d'estat. Dels 142 cops d'estat a Llatinoamèrica des de 1950, només cinc s'han comès més enllà del 2000.

Amb l'entrada al segle XXI, hi va haver un gir a l'esquerra a tot el continent, però aquests últims deu anys, el retrocés de l'esquerra també ha estat generalitzat.

El 2018, va haver-hi dos canvis molt destacats en direccions contraposades a dos dels estats més influents de la regió. Per una banda, el

dirigent d'extrema dreta Jair Bolsonaro va guanyar al Brasil. Per una altra, el dirigent d'esquerres Manuel López Obrador va obtenir la victòria a Mèxic.

Aquest 2019 hi ha tres eleccions destacades que poden marcar el rumb de la política regional, totes tres a l'octubre. D'una banda, a l'Argentina, on actualment governa Mauricio Macri, un dels més grans exponents de la dreta neoliberal. I d'una altra, a dos dels pocs països on es manté l'esquerra al govern, Bolívia i l'Uruguai. La pèrdua d'un d'aquests dos darrers bastions de l'esquerra podria comportar el fracàs gairebé definitiu de l'anomenat 'socialisme del segle XXI' i una nova etapa amb Bolsonaro al centre de la política regional.

Per contra, un reforç d'aquests dos governs i un canvi de color en la presidència argentina, juntament amb López Obrador com a referent, podria fer recuperar posicions a l'esquerra i obrir la porta a una nova tendència a l'Amèrica Llatina.

El futur de les grans democràcies asiàtiques

Enguany, també hi ha eleccions en tres dels estats més poblats del món: l'Índia, Indonèsia i les Filipines, que sumen el 22% de la població mundial i són la primera, la tercera i la setena democràcia del món amb més població, respectivament.

En línia amb la nova tendència mundial, aquests estats s'han caracteritzat per un gir cap a un creixent nacionalisme d'estat, amb polítiques semblant o emmirallades en les de Trump i Bolsonaro.

El primer ministre indi, Narendra Modi, ha centrat la seva política a desenvolupar la infraestructura del país. vw

1999

2008

2019

En vermell, els governs d'esquerres a la regió. En blau, els governs de dretes. vw

En el cas de l'Índia, el partit Bharatiya Janata Party (Partit del Poble Indi), nacionalista, hinduista i de dretes, va obtenir per primera vegada la majoria absoluta d'escons el 2014. Al l'oposició va quedar el Congrés Nacional Indi, el partit de centreesquerra que havia governat durant el país.

El primer ministre indi, Narendra Modi, ha centrat la seva política a desenvolupar la infraestructura del país, millorar l'eficiència de la burocràcia i millorar l'economia amb inversions estrangeres, cosa que li ha donat una gran popularitat i ara encapçala les enquestes. Tanmateix, ha reduït la despesa en salut i assistència social i ha eliminat o reduït dràsticament les lleis ambientals i laborals.

Una nova majoria podria obrir la porta a una política clarament nacionalista en contra de les minories, en un moment en què gran part de l'hinduisme està radicalitzat i hi ha mobilitzacions contra la presència de dones als temples i han canviat el nom

Al Llevant, aquest any pot ser decisiu per a Síria, després de l'anunciada retirada de tropes dels Estats Units d'Amèrica

de ciutats per considerar-les 'massa islàmiques'.

A l'abril, també hi haurà eleccions a Indonèsia. Un país amb dues candidatures polaritzades: la de l'actual president socialdemòcrata, Joko Widodo, i la de l'ex-general nacionalista Prabowo Subianto. El mateix enfrontament electoral del 2014. La principal oposició a la victòria de Widodo són els extremistes islàmics. Per evitar una campanya religiosa en contra, Widodo ha elegit com a número dos el president del Consell dels Ulemes indonèsis, la principal institució islàmica moderada del país.

Finalment, hi ha eleccions legislatives a les Filipines, on governa Rodrigo Duterte des del 2016. El govern s'ha destacat per les execucions extrajudicials i l'actuació de la policia contra el narcotràfic, que ha causat milers de morts. El president ha proposat de crear un grup civil armat, i a la segona illa del país, la de Mindanao, s'hi aplica des del maig del 2017

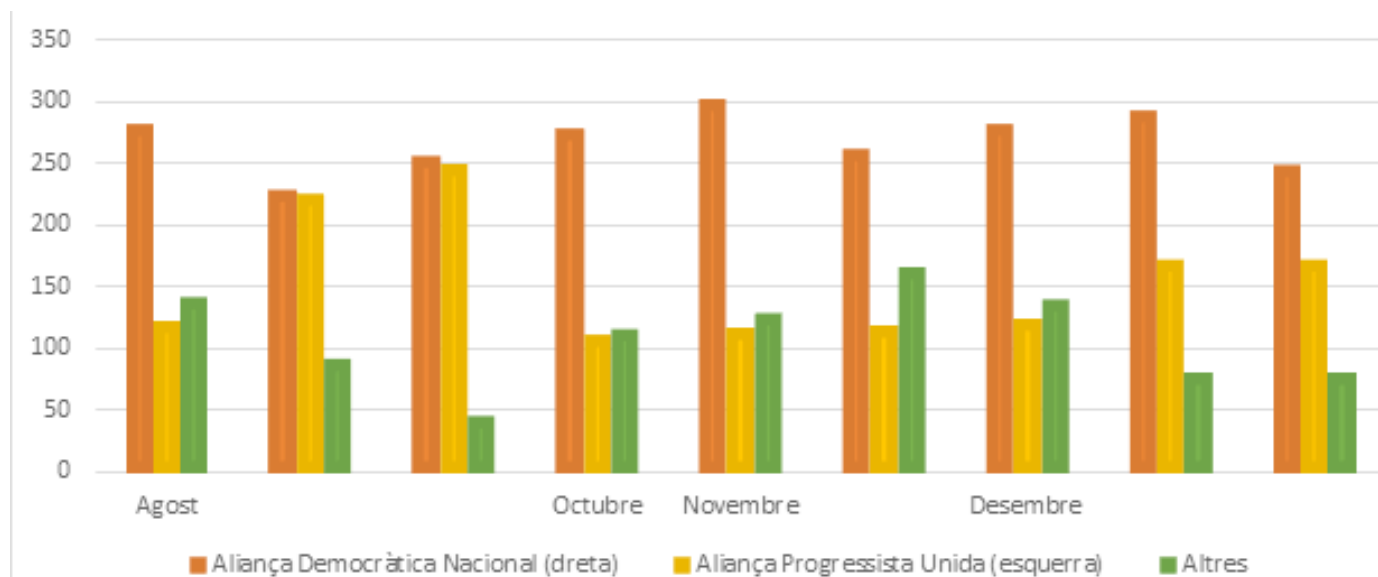
la llei marcial: hi ha hagut 88 assassinats, 128 intents d'assassinat per motius polítics i 1.450 detencions il·legals, amb denúncies constants d'abusos i violacions dels drets fonamentals.

Les eleccions seran un test important al continent. Poden incrementar aquest nacionalisme d'estat que desestabilitzaria la regió o bé evitar-ne l'expansió.

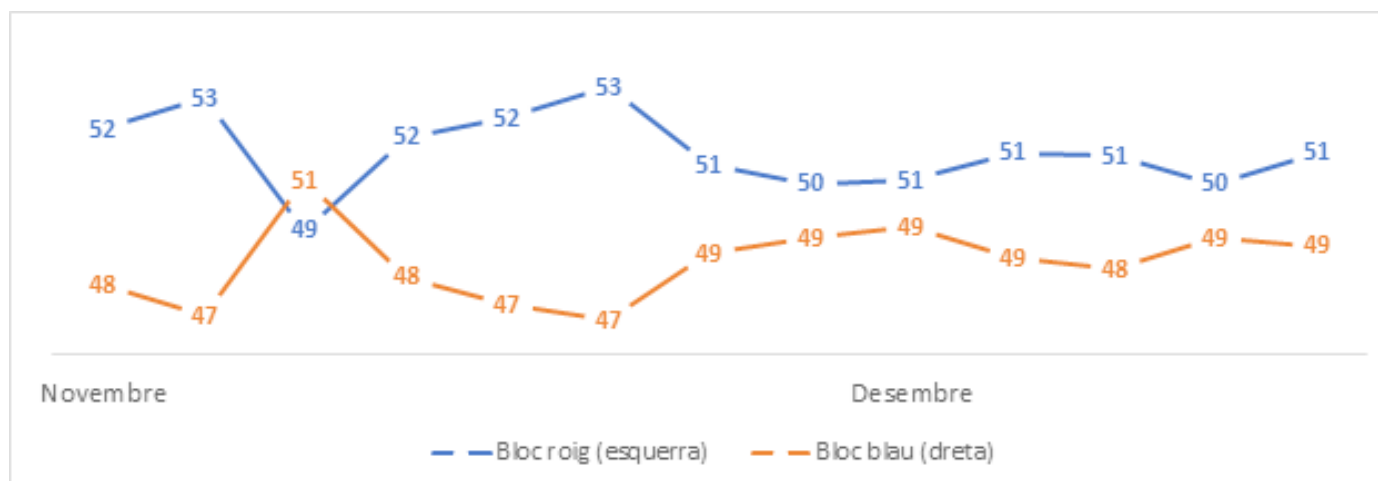
Unes eleccions clau a Israel

Al Llevant, aquest any pot ser decisiu per a Síria, després de l'anunciada retirada de tropes dels Estats Units d'Amèrica, que obren una nova etapa amb Estat Islàmic gairebé derrotat, Turquia com a gran actor regional i els kurds abandonats a la seva sort.

Un actor clau de la zona és Israel, que farà eleccions avançades el 9 d'abril. El primer ministre des del 2009, Benjamin Netanyahu, que és investigat per corrupció, s'hi jugarà la reelecció. En les darreres eleccions, el Likud, el seu partit, va pactar amb les

Darreres enquestes de les eleccions generals de l'Índia. La majoria absoluta són 273 escons. vw

Darreres enquestes a Dinamarca. vw

formacions més extremes des del punt de vista nacionalista i religiós. I aquesta legislatura, l'estat d'Israel ha aprovat la llei de l'estat-nació jueu, ha endurit el discurs contra l'Iran i ha continuat construint assentaments.

Els laboristes i la resta de formacions d'esquerra i laiques volen recuperar el govern, evitar la consolidació d'aquesta política i donar un canvi de rumb al país. En les anteriors eleccions, ja es va formar una gran coalició de centreesquerra (Unió Sionista), i també es van unir tots

els partits àrabs en una llista, però va ser insuficient per a governar. Ara, a més, han aparegut noves formacions, com Resiliència per Israel, de Benny Gantz, que va ser cap d'estat major amb Netanyahu i que podria obtenir el suport dels laboristes en unes eleccions que poden marcar la política d'una de les regions més inestables del món.

La direcció d'Europa

Una altra cita clau són les eleccions al Parlament Europeu, que es faran entre el 23 i 26 de maig. Sense el

Aquests darrers anys ha crescut molt el vot a partits crítics amb el sistema en qüestions com la política migratòria i d'austeritat

Regne Unit. De moment, la tendència és clara: els partits representants del sistema actual (socialdemòcrates, conservadors i liberals) han passat d'assolir un 70% dels escons el 2009 a representar poc més del 50% dels escons a les enquestes.

Aquests darrers anys ha crescut molt el vot a partits crítics amb el sistema en qüestions com la política migratòria i d'austeritat, molt sovint amb discursos totalment contraposats entre les diferents formacions. L'extrema dreta ja governa

Pot consolidar-se una política com més va més autoritària i centrada en el nacionalisme d'estat, o bé es pot aturar i construir alternatives a aquesta política d'enfrontament i que es desentén de desafiaments com el canvi climàtic i la protecció del medi

a Itàlia, i a l'estat francès, Marine Le Pen pot ser primera força. A l'altre extrem, Syriza és al capdavant de Grècia, i a Alemanya, socialistes i conservadors poden obtenir un mínim històric.

En aquest aspecte, a l'octubre hi haurà dues eleccions estatals clau. A Portugal, els socialdemòcrates van pactar amb els partits més a l'esquerra de l'espectre polític per formar una alternativa al govern de dretes que havia aplicat retallades importants. La nova política ha reforçat el Partit Socialista, i una victòria electoral podria ser un exemple per a altres formacions socialdemòcrates d'Europa.

També es faran eleccions a Grècia, i el govern té el mateix objectiu que l'anterior, però amb diferents expectatives. Syriza va assolir la victòria prometen plantar cara a la troika i a l'austeritat, però finalment no va complir. Des-

prés d'un referèndum en què la majoria de la població es va oposar a les mesures d'austeritat, el govern les va aplicar i va fer nous ajustos. La decisió va comportar la dimissió del ministre de finances, Giannis Varoufakis. En aquestes eleccions, la formació conservadora Nova Democràcia té totes les opcions de tornar al govern.

Al juny, també hi haurà eleccions a Dinamarca. El 2015, el 'bloc blau' de centredreta va assolir la majoria d'escons per un estret marge, noranta contra els vuitanta-nou del 'bloc roig' de centreesquerra. En aquestes eleccions, les enquestes mostren un lleuger avantatge del bloc d'esquerreres, però també per un estret marge de vots. Si guanyessin, hi hauria un nou govern d'esquerreres a Europa.

Un mes abans, el 26 de maig, es faran eleccions a Bèlgica, un país amb un frà-

gil equilibri entre flamencs i valons. El govern es va trençar després de la marxa dels sobiranistes flamencs. En les anteriors eleccions, van estar 541 dies sense govern i aquesta vegada també pot ser complicat.

Finalment, cal fer esment d'altres eleccions, com les d'Ucraïna, un estat marcat pel conflicte últimament; les del Canadà, on Justin Trudeau cercarà la revàlida; i les de Nigèria, l'estat més poblat de l'Àfrica.

En definitiva, el 2019 serà un any electoral clau al món. Pot consolidar-se una política com més va més autoritària i centrada en el nacionalisme d'estat, o bé es pot aturar i construir alternatives a aquesta política d'enfrontament i que es desentén de desafiaments com el canvi climàtic i la protecció del medi. Enguany, el futur es pot decidir a les urnes. ■

7 DIES

{ La selecció de la setmana { 2 - 4 de gener

Dimecres 2.
Tamara Carrasco:
'Ens han destrossat
la vida'

ELISABETH MAGRE

Divendres 4. El Tempir: vint-i-cinc anys
guardant la frontera sud

CEDIDA

Dijous 3. Alan Stivell: 'Els presos polítics
representen el suïcidi de la idea
d'Europa'

ALBERT SALAMÉ

Ha estat un element de pressió per a marcar polítiques lingüístiques. vw

El Tempir: vint-i-cinc anys de llengua, cultura i país

Aniversari L'Associació Cívica per la Llengua el Tempir d'Elx reivindica valencianisme i valencianitat per a millorar la qualitat de vida

PAU BENAVENT

L'Associació Cívica per la Llengua El Tempir d'Elx fa vint-i-cinc anys que lluita pel català al sud del país i que fa saó, com indica el nom. Des de la capital del Baix Vinalopó, abandonen una valencianitat i un valencianisme desacomplexats, carregats d'optimisme, que tenen en la cohesió del territori, la consciència de país i l'ús del català els fonaments per a aconseguir una societat més moderna i democràtica.

Fan presentacions de llibres, cursos sobre llengua, jornades patrimonials, exposicions, cicles de cinema per a menuts i grans, visites guiades, Trobades d'Escoles en Valencià i una gran quantitat de campanyes per a fomentar-ne l'ús. Amb tot això, arrossegueu institucions clau i de prestigi com ara escoles i instituts, la Universitat d'Alacant i la Universitat Miguel Hernández d'Elx, l'Ajuntament d'Elx i els de localitats pròximes, com ara Elda.

Tenen un discurs social, polític i lingüístic clar i contundent, que abasta tots els

Tenen un discurs social, polític i lingüístic clar i contundent, que abasta tots els aspectes que incideixen en la salut del català

aspectes que incideixen en la salut del català: la minorització constant de la llengua, la vertebració del territori, el sentiment identitari, l'ús del català dels centres educatius, els mitjans de comunicació i les administracions, etc.

Ha estat un element de pressió per a marcar polítiques lingüístiques. Van impulsar, per exemple, el reglament de normalització lingüística de l'Ajuntament d'Elx i de la comissió de normalització lingüística municipal. En definitiva, salvaguarden la llengua dels embats dels poders polítics de torn.

Josep Enric Escribano, el president del Tempir, explica que sempre han actuat amb una actitud de resiliència enfront de les polítiques autènticament catalanòfobes de la dreta i també de les polítiques 'claudicants, amb una certa por i acomplexament' de l'esquerra: 'Hem fet un paper propositiu en cerca de noves solucions que impulsen l'ús social del valencià. Creiem que en aquest país les entitats tenim un paper de lobby perquè ací la responsabilitat no és, solament, de la Generalitat ni de la societat civil: ambdues han d'anar conjuntament i caminar en el mateix sentit.'

El començament de la lluita

El Tempir va nèixer l'any 1993 i va canalitzar les reivindicacions derivades de l'estatut

d'autonomia de l'any 1982 i la Llei d'ús i Ensenyament del Valencià de l'any 1983.

Escribano recorda que als anys noranta no s'havien cobert les expectatives en matèria de normalització lingüística: 'Ni l'administració local ni l'autonòmica no eren exemplars en l'impuls del valencià. L'any 1989 s'inaugura RTVV i no té el valencià com a llengua vehicular.' Aquesta situació va fer que elements més dinàmics i més nacionalistes de la ciutat, actius en favor de la llengua, decidissen d'organitzar-se i forjar una eina bàsica i fonamental per a atènyer eixes reclamacions. Avui, amb el Tempir al capdavant, aquella lluita es manté, lligada a la demanda d'un reconeixement i un tracte millor per al sud. Cal tenir en compte que Elx és la tercera

El Tempir va nèixer l'any 1993 i va canalitzar les reivindicacions derivades de l'estatut d'autonomia de l'any 1982

ciutat del País Valencià en nombre d'habitants.

Escribano valora la importància de les comarques del sud i considera fonamental que siguen un agent més alhora de construir el país: 'El sud ha d'anar marcant el seu ritme i els problemes no han de ser resolts des de València, però ha d'acompanyar-nos, com ha d'acompanyar el Maestrat. València no alça el cap per veure el país, és tremendament autista. De manera que nosaltres som doblement perifèria, respecte de València i respecte de Barcelona. Es manté la dinàmica de veure el sud com una terra boirosa, inabastable.'

Un dels principals objectius del Tempir és cohesionar el país, crear un sentiment d'identitat arrelat i democràtic per a reivindicar millores

Un dels principals objectius del Tempir és cohesionar el país. vw

Les accions del Tempir són contundents en pro de la valencianitat. vw

socials, infraestructures i drets lingüístics. 'Tot el territori que la Generalitat Valenciana no guanya –diu Escribano–, tot projecte de modernització que no tinga una ànima de valencianitat, el guanyarà la Diputació d'Alacant, per absència, i la proposta identitària que fan ja sabem quina és; no és mirar cap a València, sinó cap al centre. Nosaltres hem de fer un país en què per a un d'Oriola (Baix Segura) siga molt més avantatjós formar part del País Valencià que no de Múrcia.'

El català al sud

Al sud del país hi ha àrees castellanoparlants 'per decret', amb centres educatius exempts de català i poblacions en què el castellà ha guanyat terreny al català, com passa a Elx i a gairebé totes les ciutats grans dels Països Catalans. En vista d'aquesta situació, Escribano, explica: 'Ser valencià

'A Elx hi ha indiferència vers la llengua; pots expressar-t'hi i viure-hi en valencià gairebé sempre'

és una cosa molt plural. No-saltres volem un moviment valencianista que defense la identitat des d'un punt de vista democràtic i que tinga el valencià com a element de cohesió social, tot respectant els trets identitaris i lingüístics individuals i comarcals. Això no implica que els habitants del Baix Segura no puguin considerar-se valencians; ho són, històricament, tant com nosaltres, ho tenim molt clar.'

A la capital del Baix Vinalopó hi ha hagut un procés de substitució lingüística originat per un trasbals demogràfic: s'hi ha quadruplicat el nombre d'habitants d'ençà dels anys seixanta. Tanmateix, Escribano diu: 'A Elx hi ha indiferència vers la llengua; pots expressar-t'hi i viure-hi en valencià gairebé sempre, però no plenament, perquè el cinema i els prospectes dels medicaments són

en castellà i el metge no t'atén en valencià. Eixe problema també el tenen a Catalunya i a les Illes Balears.'

El cas d'Elx és igual arreu de l'anomenada Biar-Busot, un territori on no existeix el conflicte lingüístic que es creà d'ençà de l'anomenada Batalla de València; no hi afecta el blaverisme: el problema és entre valencià i castellà. El testimoni de Francesc Ferrer, que és de Foios (Horta Nord) i professor d'Educació Física a Elx, és revelador. Explica que quan li van donar la plaça a Elx va veure amb sorpresa que no hi havia rebug cap a la llengua, a diferència de València. Però afegeix: 'Els quatre anys del PP han fet molt de mal i l'últim any, amb el procés català, s'ha agreujat. Ara la gent no se n'amaga i et diu que li parles en castellà. Pense que creen problemes on no n'hi havia: Vox, Ciutadans i més els busquen. La

gent sent que tenen dret que els parles en castellà, però no pensen que tens dret de parlar en valencià.'

Per revertir aquesta situació l'associació proposa d'actuar en tots els àmbits possibles, tot augmentant l'ús social del català d'una manera positiva i fomentant espais per a utilitzar-lo. N'és un exemple la Universitat d'Alacant, on el català s'estudia amb una bona dosi de motivació i una estratègia d'implantació clara, que implica diversos departaments. Sandra Montserrat hi fa de

professora de filologia catalana i admet que l'escola bàsica ha fet molt per canviar l'actitud de rebuig que hi havia abans cap a la llengua. Explica que a la Universitat d'Alacant el Departament de Filologia Catalana enfoca la docència de magisteri, en una primera fase, amb la intenció que els futurs mestres tinguin una actitud favorable vers la llengua, per a passar a una segona fase de domini de la llengua. 'Amb l'alumnat no hi ha problemes, si els ho expliques bé i els fas sentir bé amb una docència de qualitat

i d'acord amb els seus interessos. La cosa va molt bé entre els castellanoparlants, amb gent de Villena, de Saix, amb un veneçolà o amb un romanès.'

Vint-i-cinc anys d'accions diverses, visibles i efectives

Les accions del Tempir són contundents en pro de la valencianitat. Actualment lliura una batalla contra l'exempció del valencià a les escoles i als hospitals i s'oposa al decret del multilingüisme que vol impulsar el govern valencià. Per una altra banda,

valora positivament la nova ràdio i televisió valencianes i li demanen un tomb cap a la comercialitat. També reclamen la reciprocitat plena dels mitjans de comunicació públics del país.

En el curs dels anys el Tempir ha fet moltes més accions. Una de les més visibles va ser la lluita contra la retolació bilingüe d'Elx –en castellà i català– que, després de diverses denúncies, va obligar el govern local a rectificar, és a dir, a restituir la retolació solament en català. O l'acte d'encesa d'espelmes amb el lema gegantí 'Al sud en valencià', del 2017, que reivindicava la valencianitat lingüística i cultural del sud i reclamava la necessitat d'aprofundir en polítiques i estratègies lingüístiques que impulsassen i prestigiassen l'ús social de la llengua a les terres del migjorn.

Gran part de les activitats van encaminades a defensar els drets lingüístics, desmuntar prejudicis i fomentar l'ús social de la llengua, com ara la campanya 'M'agrada el valencià', un fotoreclam en què hom lluïa pancartes que incitaven a l'ús de la llengua a partir de l'optimisme, amb lemes com ara 'somiar-te en valencià', 'm'agrada la meua llengua en la teua boca' o 'm'agrada el valencià perquè et fa *chic, cool i sexy*'.

En aquesta campanya es van visitar més de setanta escoles oficials d'idiomes, escoles de primària, instituts, fires de turisme i institucions com la Universitat d'Alacant, que col·labora en l'organització de les Jornades Llengua i Identitat al Sud, del Tempir. Sandra Montserrat explica:

'La cosa va molt bé entre els castellanoparlants, amb gent de Villena, de Saix, amb un veneçolà o amb un romanès.'

Després de vint-i-cinc anys de guardar la frontera del sud, el Tempir no perd la força creadora. vw

‘I que els prejudicis entre els valencians desapareguen, com també el desconeixement cap al País Valencià.’

‘Les jornades serveixen per a generar debat i tenen molt bona acceptació. Aprofundeixen en la situació d’ací per a donar solucions. Per exemple, de l’última jornada, n’ha eixit un decàleg d’explicació del multilingüisme; sempre n’ix alguna cosa pràctica per a explicar a pares i professors de la zona.’

A les jornades de l’any 2016, s’hi va presentar el documentari *Ser a la frontera sud*. El film inclou entrevistes aleatòries que radiografien un sentiment divers de valencianitat i evidencia una realitat complexa, sovint culturalment i lingüísticament indiferent.

A més de tot això, lliuren els Premis El Tempir, que fan visible la pluralitat de gent al sud, amb una forta càrrega

personal i de reconeixement. Escribano ho explica així: ‘Moltes vegades la imatge icònica del país se centra en la gent que ha treballat a favor del país, de la llengua, de la cultura, de València i del centre del país, com si no hi hagués gent als extrems que també ho fan. A voltes ens hem de dir que ens estímem i que ho fem bé, perquè no ens ho dirà ningú. Hi ha gent que ha dedicat tota la vida a això i se li ha de reconèixer.’

O ara o mai

L’associació fa seues les tesis fusterianes de l’ara o mai. Escribano es mostra optimista: ‘Eixe ara o mai és radicalment vigent i molt urgent, no podem badar. Hem d’entendre que cal crear un discurs i una estratègia per

a arrossegar la nostra gent. Hem de presentar-ho com un nexe d’unió que no va contra la individualitat de cada persona perquè, avui dia, la realitat ha canviat, és multicultural i el canvi és molt ràpid. Cal ampliar la base i tirar endavant sense complexos. Hem de fer que s’acabe l’exempció? Doncs fem-ho.’ Sobre això, Francesc Ferrer creu que en determinades zones catalanoparlants no tenen consciència de la tasca que s’ha de fer. No tenen eixa concepció que la llengua perilla. ‘L’exemple del Tempir –diu– és necessari per a explicar per a què ens cal la valencianitat, la consciència de país i la importància de la vertebració del territori. Jo fins que no he viscut al sud no he sentit el valenciano-centrisme; el sud no existim.’

Després de vint-i-cinc anys de guardar la frontera del sud, el Tempir no perd la força creadora. Escribano dibuixa un futur del país on la cohesió social del territori porte a una realitat en què les qüestions més emocionals, identitàries i simbòliques no siguin una batalla: ‘Que pugues parlar amb total llibertat d’un País Valencià possible, modern, de progrés, en què el valencià tinga el paper que li correspon de cohesió social i que, al mateix temps, respecte les particularitats lingüístiques individuals i comarcals. Tenir un projecte de modernització de la societat per a tot el domini lingüístic, un mercat cultural comú i que ens sentim reconeguts de tu a tu. I que els prejudicis entre els valencians desapareguen, com també el desconeixement cap al País Valencià.’

Els set misteris dels Reis de l'Orient

Desmuntant el mite No se sap si eren tres, ni si eren reis, ni si originalment es deien Melcior, Gaspar i Baltasar

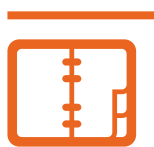
PIXABAY

ESTER ESTELA

Entre tot el cicle nadal·lenc, el dia de Reis és una de les festes més estimades i celebrades: el país s'omple de cavalcades, els infants d'il·lusió i, generalment, Ses Majestats de l'Orient deixen una bona carretada de presents. Però a la Bíblia, l'adoració dels Reis de l'Orient té un paper molt discret i poc rellevant en el conjunt d'actes que formen part del natalici de Jesús. De

fet, dels quatre evangelistes, només els esmenta Sant Mateu i ho fa força de passada. Per això se saben tan poques coses d'aquests Reis: no és clar que fossin tres; ni que es diguessin Melcior, Gaspar i Baltasar; ni se sap exactament si eren reis, astrònoms o mags.

Segons que explica Judit Verdaguer, conservadora del Museu Episcopal de Vic, en aquest article, 'a partir d'una breu referència, la història s'ha ocupat de crear altres narracions que han anat

L'adoració dels Reis de l'Orient té un paper molt discret i poc rellevant en el conjunt d'actes que formen part del natalici de Jesús

guarnint la llegenda d'aquests personatges'. Amb ella, des- construïm el mite dels Reis de l'Orient i repassem com ha anat evolucionant al llarg dels segles. També explica des de quan existeix el rei negre i què signifiquen l'or, l'encens i la mirra, els misteriosos regals que van oferir al nen Jesús.

Només en parla un evangelista: Sant Mateu

Un dels principals esculls que té la figura dels Reis de l'Orient és que només apareixen esmentats en un sol

Epifania del retaule de Sant Cristòfol de Tavertet, amb el Rei Negre (segle XVI). MUSEU EPISCOPAL DE VIC

relat bíblic: l'evangeli de Sant Mateu. A més, la referència és força breu: 'Només explica que uns mags vinguts de l'Orient i guiats per una estrella van arribar fins al Messies, el van adorar i li van oferir or, encens i mirra', explica Verdaguer.

No és escrit enlloc que fossin tres

Sant Mateu no especifica en cap moment que fossin tres: 'Sí que diu que li van oferir tres presents: or, encens i mirra. Però no diu enlloc quants mags hi havia.' Per tant, segons la conservadora,

la creença que fossin tres és només per simple analogia amb els obsequis.

No es van dir Melcior, Gaspar i Baltasar fins 600 anys més tard

I si Sant Mateu no especifica ni quants eren, tampoc no detalla com es deien. El responsable que els Reis de l'Orient tinguin nom és l'Evangeli armeni de la infància, que data del segle VI. Però és un evangeli apòcrif que dóna una versió molt novel·lada, monòtona i redundant de la vida de Jesús. Allà, enmig de

Originalment, Sant Mateu es refereix als Reis de l'Orient anomenant-los mags i no pas monarques

28 capítols llarguissims, parla de l'arribada de Melcior, Gaspar i Baltasar acompanyats per una escorta de 12.000 homes.

Originalment, Sant Mateu es refereix als Reis de l'Orient anomenant-los mags i no pas monarques. Segons Verdaguer, això és perquè es creu que es referia als sacerdots perses, a qui s'anomenava mags. Possiblement, eren seguidors del zoroastrisme, uns savis molt respectats que es dedicaven a l'astrologia i a llegir el missatge de les estrelles. 'Però com que,

Reis de l'Orient romànics. Frontal d'altar d'Espinelves (segle XII). MUSEU EPISCOPAL DE VIC

amb el pas del temps, el terme “mag” va adquirir un significat pejoratiu, es va acabar substituint pel mot “rei”.

A l'Edat Mitjana simbolitzaven les tres edats de la vida

Verdaguer explica que si es fa un repàs de la iconografia dels Reis de l'Orient en la història de l'art, veiem que a l'Edat Mitjana els van relacionar amb l'al·legoria de les tres edats de la vida. Són relativament freqüents en pintures i retaules del període romànic i gòtic i normalment s'hi veu Melchior simbolitzant la vellesa, Gaspar la maduresa i Baltasar la joventut.

El rei negre comença a aparèixer en algunes obres del segle XIV encara que de manera esporàdica

Des de quan existeix el rei negre?

El rei negre comença a aparèixer en algunes obres del segle XIV encara que de manera esporàdica. Tanmateix, no va ser fins al segle XVI que Baltasar, amb la pell fosca, es va incorporar plenament en la representació dels reis. Segons Verdaguer, això podria respondre a la intenció d'avivar el missatge d'universalitat del cristianisme.

Què signifiquen l'or, l'encens i la mirra?

Una de les poques coses clares que hi ha sobre els Reis de l'Orient són els

presents que van oferir a Jesús: or, encens i mirra. Verdaguer explica que són tres regals carregats de simbolisme: ‘En aquell moment, l'or, l'encens i la mirra eren regals de luxe, perquè eren matèries molt cares i tenien un significat teològic. L'or, un metall preciós propi de reis, simbolitzava la reialesa de Jesús; l'encens, una espècie utilitzada com a ofrena als déus i amb propietats purificadoras, era un homenatge a la divinitat de Jesús, i la mirra, amb què s'ungien els cadàvers en els ritus funeraris, presagiava la passió i mort de Crist.’

ALAN STIVELL

'Els presos polítics representen el suïcidi de la idea d'Europa'

Entrevista al músic bretó, que ha inclòs una cançó en català al seu nou disc

ALBERT SALAMÉ

VICENT PARTAL

El visitant que accedeix per primera volta a l'espectacular Museu de la Bretanya a Rennes pot quedar sorprès pel fet que en una de les primeres vitrines no hi ha pas cap quadre, ni cap escultura ni cap record prehistòric qualsevol. Hi ha un disc. Hi ha l'objecte. Concretament, hi ha la versió

LP d'*Un dewezh 'barzh 'gêr*, una autèntica joia musical, obra d'Alan Stivell. La presència destacada del disc en el museu és el reconeixement explícit del paper fonamental que aquest artista ha tingut en la reconstrucció nacional del seu país.

Stivell, després de cinc dècades trepitjant els escenaris d'arreu del món, és

avui un dels grans herois de la música folc arreu del món i un mite també per gent interessada en la música new age i techno, perquè ell no ha renunciat mai a experimentar amb els gèneres musicals. Recreator de l'arpa celta, Stivell ha treballat intensament des de la Bretanya amb músics escocesos, gal·lesos,

Com pot exigir res a Turquia, la Unió Europea, en aquestes condicions?

He investigat i he anat més enllà de la tradició, he estudiat molt a la recerca de l'originalitat

irlandesos i gallecs a la descoberta d'una identitat comuna confinada a l'extrem d'Europa. Un extrem geogràfic, però, que ell transforma del tot quan diu que la Bretanya és el centre del món conegut... i del desconegut. Stivell ha passat aquest cap d'any a Barcelona convidat pel músic gallec Carlos Núñez a participar en un concert al Palau de la Música.

—Al vostre nou disc heu cantat per primera vegada en català.

—Sempre he mostrat la meua solidaritat amb les altres minories, però en aquest cas em sembla que també volia indicar que estic al cas de l'actualitat.

—És important això que passa a Catalunya per als bretons?

—I tant! Les coses que passen a Catalunya i les que passen a Còrsega i a Escòcia. Tot això ens importa molt.

—Us imaginàveu haver de parlar de presos polítics i exiliats el 2018?

—És molt impactant que hi haja presos polítics, fa molt fràgil la Unió Europea. L'existència dels presos polítics representa el suïcidi de la idea d'Europa. Per exemple: com pot exigir res a Turquia, la Unió Europea, en aquestes condicions?

—Què penseu que significa avui el procés d'independència català per al conjunt dels europeus?

—A la Bretanya, Yann Fouéré ha parlat de l'Europa de les cent banderes, i aquesta és una aspiració compartida. Europa ha de permetre als seus pobles de viure en llibertat. I en aquest sentit, les coses que passen ací anticipen què pot passar en altres indrets d'Europa.

—Però no és pas el millor moment d'Europa...

—Certament. Fins i tot, fa passos enrere. És el cas del Brexit, que els bretons vivim com la negació del dret al reagrupament familiar.

—Com?

—Ens separa dels nostres germans escocesos, gal·lesos... Fins ara, la Unió

Europea ens havia permès de reunir allò que Londres i París havien volgut separar.

—Considereu que ser bretó és una barreja d'identitats.

—Ho és. Jo tinc ciutadania francesa, però culturalment sóc celta i el meu espai és compartit amb els escocesos, els irlandesos i els gallecs. Hi ha una identitat ciutadana, però al seu costat hi ha una identitat cultural, nacional. El meu passaport diu que sóc francès, però si em pregunteu què sóc, jo sóc un celta.

—I què és, doncs, ser bretó?

—Som nacions a cavall de les fronteres. Els bretons i els celtes som occidentals, som el final de l'occident geogràfic, però també som orientals, perquè fa més temps que hi som. Som una minoria, però al mateix temps som els darrers gals. Nosaltres ja érem ací abans de l'arribada de Roma. La nostra existència ha de ser considerada un tresor cultural. Passa que fem nosa perquè França s'ha construït sobre la negació del passat preromà. I en aquest sentit, no aconseguim d'encaixar mai.

—Precisament, la música ha revitalitzat la vostra existència, i en això heu tingut un paper determinant.

—Sempre he volgut investigar. En el món celta, hi ha molta gent que toca meravellosament bé músiques populars perquè han estat transmeses en família. L'avi la tocava i ara la toca el nét. Això és fantàstic, però a vegades no és suficient per a interpretar el que som. Per això, he volgut gratar en la nostra música, la de tots els països celtes, per entendre millor què som i què podem ser. He investigat i he anat més enllà de la tradició, he estudiat molt a la recerca de l'originalitat.

—Hi ha hagut una certa moda celta...

—Que a vegades no hi ha ajudat! Alguns romàntics han desenvolupat un concepte molt acientífic del món celta, neodruidista, gairebé ridícul.

—La llengua, l'ús del bretó, quin paper hi té?

Lluís Llach és un gran militant, però artísticament és això que els francesos diuen un 'top'

ALBERT SALAMÉ

—És molt important, és clar. La meua llengua materna és el francès, però vaig aprendre bretó, era imprescindible si volia fer això que faig.

—De fet, durant dècades, el vostre èxit ha dignificat la llengua bretona.

—Recorde molt el meu primer concert a l'Olympia de París, el 1972. En aquella època, els bretons érem considerats uns pagesots, gent poc interessant. I de sobte, al temple de la música moderna, hi ha un paio cantant en bretó i barrejant el folc celta amb el rock. Va ser un gran impacte, també per a la llengua. Una vegada, vaig fer un concert en directe per a una gran ràdio francesa i l'emissió la van seguir set milions de persones. Segurament, no hi havia hagut mai tanta gent que sentís com sonava la llengua bretona.

—La llengua marca l'univers?

—Cada llengua és un univers. Per exemple, en bretó, França és Bro-C'hall, però aquesta paraula fa referència de manera explícita a la França que no inclou la Bretanya i, de fet, etimològicament vol

dir 'la terra dels estrangers'. Per tant, no es pot fer servir per parlar de la França que inclou els bretons, perquè no podem ser estrangers de nosaltres mateixos. Per això s'han inventat Bro-Frañs. En canvi, en francès o en espanyol no hi ha cap paraula per a definir la nació dels francesos francesos o dels espanyols espanyols. A la península Ibèrica, per exemple, com es diu l'Espanya dels espanyols, allà on no hi ha catalans o bascs o gallecs? Quin nom diferenciat tenen? Cap. Això crea un univers, una manera d'entendre el món. Ells només s'entenen incloent-nos a nosaltres. Aquestes coses marquen, per descomptat!

—Fa cinquanta anys que feu música, però també sou un militant polític i cultural. Com ho compatibilitzeu?

—Jo sóc militant, però la música ha de ser bona. La meua intenció política i cultural és evident, però si la música no és interessant, aleshores la intenció val poc. En això, vosaltres teniu exemples magnífics. Lluís Llach és un gran militant, però artísticament és això que els francesos diuen un *top*.

—El nou disc, *Human-Kelt*, és una mena de resum de la vostra carrera musical. Revisiteu cançons històriques.

—He tingut molt de temps per a fer aquest disc, a l'estudi. L'he pogut treballar molt, i això ha estat un gran plaer per mi.

—Com és possible que encara trobeu maneres de fer una versió nova del 'Tri Martolod'?

—El públic ha decidit aquesta cançó! 'Tri Martolod' és una peça basada en la tradició però que ha esdevingut una mena d'himne. En aquest disc, he volgut comprimir-ne el temps. La cante de fa tants anys, que vaig pensar que podria fer una versió de les versions. A la peça, hi ha arranjaments molt diferents: folc, electro-rock, bagad... Fins i tot, hi ha la meua veu dels anys setanta per allà darrere, trossets de l'enregistrament original. És com si hagués aconseguit d'anul·lar el temps fent un viatge musical per la meua vida! M'agrada pensar que és com un dels viatges que fan els mariners bretons i que m'acompanyen tots els músics que l'han feta seua tantes i tantes vegades.

—Què sentiu quan fenòmens de la música actual, com Nolwenn Leroy, tornen a cantar 'Tri Martolod' davant grans audiències?

—És com tornar-li el sentit original. Com va passar als anys setanta, ara hi ha gent que quan la sent s'interessa per les paraules, descobreix el bretó i ho fa amb un sentit molt positiu, atractiu. Això és fantàstic.

—Tornant a la política: la lluita per la reunificació de la Bretanya, contra la divisió imposada pel govern francès, pot ser un detonant per a la causa bretona?

—Aquesta lluita va generant una certa presa de consciència. Ens volien esborrar del tot i convertir-nos en 'el gran oest', com en deien. Al final, el nom de Bretanya s'ha mantingut, però la regió ha perdut una de les nostres províncies històriques i això ha despertat moltes consciències.

—Per primera volta es considera de fer un referèndum de reunificació.

—La gent ha de tenir la veu. El problema és que els polítics bretons acaben dependent dels partits de París.

—Però, vist en la perspectiva dels vostres cinquanta anys de feina, la realitat bretona ha canviat molt.

—Això és veritat. Quan nosaltres vàrem començar, els bretons tenien un clar complex d'inferioritat. I ara ja no hi és; fins i tot, hi ha un cert xovinisme bretó...

—Xovinisme, què voleu dir?

—Que hi ha molts bretons que han passat del complex d'inferioritat a pensar que vivim en el millor país del món, que mengem més bé que ningú, que tenim els millors paisatges, la música més bona... Però molta d'aquesta gent encara desconeix què som en realitat. No són capaços de dir ni un nom dels reis bretons, per exemple. No es veuen com una nacionalitat o com una minoria nacional, sinó com aquesta cosa de la 'regió de forta personalitat'...

—Això un concepte?

—Bé, hi ha gent que contraposa 'regions de forta personalitat', com ara la Bretanya i Còrsega, amb 'regions de feble personalitat' com la Xampanya o la Borgonya. És un sentiment, però sense fons.

—Però de tota manera això no anul·la la feina feta durant tants anys.

—No, és clar que no. Se n'ha fet molta, de feina. Molta.

—Una darrera cosa. Heu vingut a Barcelona per participar en el concert de Carlos Núñez al Palau de la Música com a convidat especial. Però quan tindrem la sort de veure un concert sencer d'Alan Stivell?

—Ah! No ho sé. Per a mi és una petita frustració. Deu fer deu anys que vaig tocar-hi per darrera vegada. M'agradaria molt tornar-hi. ■■■

Ens volien esborrar del tot i convertir-nos en 'el gran oest', com en deien

Hi ha molts bretons que han passat del complex d'inferioritat a pensar que vivim en el millor país del món

Tocar en silenci als carrers de València: l'original protesta del millor músic de carrer del món

CLARA ARDÉVOL MALLOL

Parlem amb Borja Catanesi, impulsor d'una iniciativa que vol denunciar les limitacions de l'ajuntament a la música al carrer

Borja Catanesi, un jove valencià de 23 anys, és considerat el millor músic de carrer del món des que va guanyar el concurs Universal Street Games. Toca la guitarra elèctrica, el baix i el piano, fa *beat box* i interpreta peces d'estils com el *funk*, el *blues*, el *reggae* i el *rock*. Després d'haver portat el seu art pels carrers de cinquanta ciutats, ara impulsa una iniciativa per a fer notar que l'Ajuntament de València el multa per tocar amb amplificador al carrer: connecta l'amplificador a diversos auriculars perquè l'escolti qui ho vulgui sense que al carrer se senti res. És el 'silent busking', una solució força original a una qüestió que assegura que a ciutats com Melbourne es gestiona molt més bé. Hi parlem sobre aquesta protesta i què implica ser músic de carrer, una professió força estigmatitzada que a ell l'apassiona.

—Com va sorgir la idea de tocar en silenci al carrer?

—A València, les norma-

tives són molt contràries a l'amplificador. Per culpa d'això, m'han retirat el permís d'instruments i m'han multat diverses vegades. Era una manera d'adaptar-me a la normativa, donar-li un toc creatiu i poder continuar fent el que faig. Ho vaig fer un parell de dies a València i va anar molt bé, i ara que ho faig a Holanda, també funciona.

—Allà la normativa és la mateixa?

—A Doven sí, però hi ha ciutats més permissives. En algunes, cal un permís però ningú no et diu res si toques al carrer, tothom entén que és música. A Bolonya, per exemple, es pot tocar amb amplificador, hi ha permisos i està regulat. Pel que fa als músics de carrer, a Doven no et cal permís, per exemple. Segueixes unes indicacions i ja pots sortir a tocar. A València, has de demanar el permís amb tres mesos d'antelació. Això fa molt complicat prendre's seriosament la normativa, perquè no està adaptada a la realitat dels músics.

Borja Catanesi, amb la multa que li van posar per haver tocat al carrer. FB

El 'Silent Busking', als carrers de València. YOUTUBE

—Com s'hauria de fer?

—Melbourne és un bon exemple. Allà ho consideren un valor turístic. A l'oficina de turisme t'ensenyen a quins carrers hi ha teatres, a quins hi ha música amb percussió, etc. Està tot dividit, regulat i fomentat i, per tant, hi ha una cultura riquíssima d'artistes de carrer. Ací sempre s'ha perseguit, això, s'han donat poques facilitats i hi ha l'estigma que els qui toquem al carrer tenim pocs recursos. És ben al contrari, és una possibilitat més i, fins i tot, millor que tocar a sales o bars. Avui és molt complicat guanyar-se la vida així.

—Com vau decidir de fer-vos músic de carrer?

—El procés va ser a la inversa de com s'ho imagina la gent, que pensa que primer toques al carrer i després passes a un grup. Jo vaig tocar en grups, en

sales i en festivals com el Rototom, però va arribar un moment que em vaig adonar que era gairebé impossible viure de la música d'aquesta manera. T'ho passes molt bé, però no en pots viure. Al carrer, simplement, hi vaig anar perquè em venia de gust passar-m'ho bé, veure un nou entorn i descobrir com reaccionava la gent. A poc a poc, em vaig adonar que era una manera de viure i que hi havia tot un moviment arreu del món d'artistes que es dedicaven a l'art de carrer. També em vaig adonar que això ací no està gens explotat i no hi ha ningú que destaque què significa.

—És cert que l'ofici està estigmatitzat. És gaire dur?

—A mi m'ha donat l'oportunitat de viatjar. He anat als Estats Units, a Nova Zelanda, a Holanda... Tinc una llibertat

‘El carrer és més democràtic, perquè si els agrades, et paguen i si no, no’

completa. Trie on vull anar i quan. També toque a concerts, esdeveniments, aniversaris... Si ho fas bé, tens bons resultats.

—I què té el carrer que no tingui un escenari?

—És més democràtic, perquè si els agrades, et paguen i si no, no. En una sala, arriben i prou. Al carrer, els has de fer gaudir, captar-los l'atenció. Com a músic, això et forma, perquè aprens a entendre com funciona el ritme d'un espectacle i com funciona el públic.

—La gent reacciona igual a tot arreu del món?

—No. A Itàlia i Holanda, per exemple, hi ha més cultura d'art de carrer que no pas ací. En altres llocs es valora més. Ací la gent a vegades em posa cares de desaire. ■

Tamara Carrasco, en confinament indefinit: 'Ens han destrossat la vida'

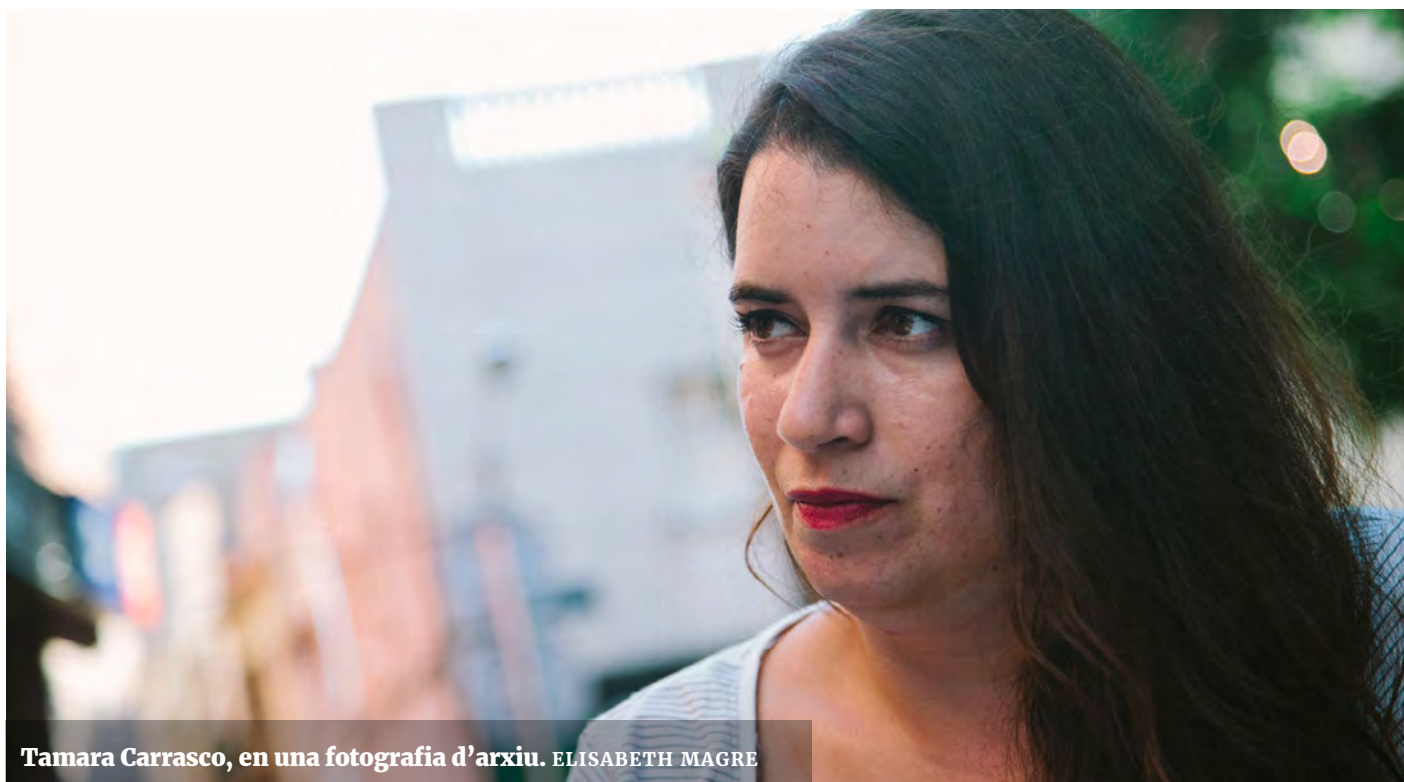
Repressió Gairebé nou mesos després, continua sense poder sortir de Viladecans malgrat la decisió de l'Audiència espanyola d'inhibir-se del cas

JOSEP CASULLERAS NUALART

Ara fa un any, Tamara Carrasco passava unes festes de Nadal que ja eren diferents perquè hi havia presos polítics a Estremera i exiliats a Bèlgica. El seu compromís la va portar a mobilitzar-se contra aquesta situació, a participar en accions de protesta del CDR, fins que el mes d'abril va ser detinguda a casa seva, a Viladecans. D'aleshores ençà no és una persona lliure. I aquest Nadal encara ha estat més estrany, perquè l'ha hagut de passar confinada. Ja fa nou mesos que la van detenir i durant tot aquest temps ha hagut de viure en una presó de vint quilòmetres quadrats, tal com s'hi refereix ella mateixa. I això encara no ha canviat, per més que l'Audiència espanyola li hagi re-

tirat l'acusació de terrorisme i la de rebel·lió, per més que s'hagi desentès del cas... Les mesures cautelars que li van imposar l'abril encara són vigents. 'No tenia gaire ganes de Nadal', diu a VilaWeb. 'La família ha hagut de venir aquí, perquè viu a Sant Vicenç i jo no hi podia pas anar. He tingut uns quants dies per als amics, uns quants per a la família i uns quants més per a pensar, jo sola.'

Com es pot entendre que Tamara Carrasco encara no pugui sortir de Viladecans, si no li pesen al damunt càrrecs tan greus com els de rebel·lió o de terrorisme i si l'Audiència espanyola va enviar el cas als jutjats ordinaris a començament de novembre? Ella i el seu advocat, Benet Salellas, van tornar a reclamar a l'Audiència que aixequés les mesures cautelars, però el jutge instructor, Diego de Egea, no

Tamara Carrasco, en una fotografia d'arxiu. ELISABETH MAGRE

Una pancarta en suport de Tamara Carrasco en una manifestació. ACN

La situació de Tamara Carrasco és en una mena de llimbs jurídics que ha creat l'Audiència espanyola mateixa

ho va acceptar, argumentant que els fets que havia comès eren greus i que la mesura de no poder sortir del seu municipi no era pas desproporcionada. 'L'Audiència espanyola, en comptes d'arxivar el cas, se n'inhibeix i diu que això ho ha de resoldre un altre jutjat. Fins que aquest altre jutjat no accepti la competència, interinament l'Audiència continua essent el tribunal competent en relació a la situació personal [de la Tamara]. Nosaltres hem anat presentant recursos i aclariments a l'Audiència per intentar aixecar les mesures. Però no serà fins que un jutjat a Barcelona o a qualsevol altre lloc de Catalunya no digui que assumeix aquesta causa, que podrà resoldre sobre la situació personal de la Tamara', diu Salellas.

Viure als llimbs

Qui ara hauria de prendre aquesta decisió és el jutjat

d'instrucció de Catalunya que assumeixi la causa. Però no n'hi ha cap, perquè quan se'n va inhibir l'Audiència espanyola no va ser a favor d'un jutjat en concret, sinó que va ser en termes genèrics. La llei diu que el tribunal que s'inhibeixi (en aquest cas l'Audiència espanyola) dirà quin és el jutjat competent. Però aquesta vegada no. 'El jutge de l'Audiència espanyola infringeix la seva legalitat quan, en comptes d'inhibir-se per un jutjat concret, ho fa, genèricament, pels jutjats de Girona, de Barcelona, Lleida i Tarragona', diu l'advocat. 'Una cosa del tot absurda perquè a Catalunya no hi ha quatre partits judicials, sinó una trentena. Si tinguéssim un fet concret que fos investigat, per exemple que s'ha cremat un autobús (ara que hi ha tant imaginari kaleborrokià) a Sant Just Desvern, això determinaria la competència

del tribunal. Però com que aquí no hi ha uns fets tangibles objecte d'investigació, és difícil de saber quin és el jutge competent.'

Per tant, ara com ara la situació de Tamara Carrasco és en una mena de llimbs jurídics que ha creat l'Audiència espanyola mateixa. Primer, assumint la investigació del cas pel qual fou detinguda, d'acord amb unes proves que no existien i per uns càrrecs tan greus com rebel·lió, sedició i terrorisme. I segon, pel manteniment del confinament durant mesos i mesos i malgrat que, des del primer dia, quan va ser interrogada a Madrid, el jutge ja va dir que no veia indicis de rebel·lió.

Durant tot aquest temps no hi ha hagut proves contra ella, tot el contrari, i tanmateix la seva situació no ha variat. I la indefinició de l'Audiència a l'hora de desprendre's del cas hi ha afegit inseguretat, incertesa i indefensió.

I ara què s'hi pot fer? Ella mateixa respon: 'Ara no hi podem fer res. Només esperar. Si ningú no agafa el cas pel motiu que sigui, hi ha un termini de sis mesos, després del qual ha de ser el TSJC qui designi el jutjat que ha de portar el cas. Però, és clar, són sis mesos esperant! Hi ha dues qüestions que van separades: d'una banda la meva situació personal i la meva llibertat, i d'una altra el cas en si. Primer cal resoldre la meva

Tamara Carrasco, en una fotografia d'arxiu. ELISABETH MAGRE

situació personal, que suposo que deu ser una cosa ràpida, i després la resolució del cas, que dependrà del jutge que l'agafi, del context polític, de moltes coses... Podria ser que el cas fos directament arxivat, però també que obrissin una nova instrucció i tot un nou procés judicial.'

Indefensió total

Ara fa mig any que Tamara Carrasco és de baixa laboral i pràcticament no surt de Viladecans. Només cada dilluns per a anar a signar al jutjat. 'Ens han fet culpables, ens han destrossat la vida.' Parlem per telèfon. La seva veu és trista. Però també té ràbia: 'Sobretot per aquest muntatge policíac de què hem estat víctimes sense poder tenir capacitat de defensar-nos, amb el fustigació dels mitjans de comunicació de la caverna espanyola. He rebut trucades amb amenaces de mort, he

estat molt vigilada a Viladecans.' La situació d'indefensió és la sensació que més l'ha trasbalsada. 'En el nostre cas, de l'Adri i el meu, ho han fet tot a l'inrevés, perquè primer es fa una investigació i, si hi ha proves, es procedeix a detenir la persona. I, a nosaltres, primer ens detenen i després ens investiguen. I això va passar en un context absolutament polític en què volien desmobilitzar el poble; no hi havia cap fonament jurídic.'

Carrasco hi veu un propòsit clar, en la seva detenció, i en la seva situació actual: que la repressió faci efecte. 'Un dia em va venir a veure la Gabriela Serra i em va dir una cosa que recordo molt: "Si t'engueguen un tret et maten a tu, però amb la repressió no et fan por a tu, sinó una onada expansiva que afecta la teva família, els teus amics, el teu entorn i la gent amb qui et mous amb el teu activisme."

I és cert. Tot això ha afectat molt el meu entorn; no pensaven en la Tamara i l'Adri, que érem dos caps de turc. Pensaven en la gent al carrer.' Però per què ells, i no algú altre? És una de les preguntes que més s'ha fet durant tots aquests mesos. 'La nostra teoria és que van triar el lloc, el Baix Llobregat, perquè aquí no esperaven la mateixa resposta que per exemple hi hagués pogut haver a Berga o a Vic. I, a més, es van pensar que l'Adri i jo érem família, m'ho van demanar quan vaig estar detinguda a l'Audiència espanyola. I a tots dos ens tenien per persones molt actives. Ens van agafar a nosaltres.'

Tamara Carrasco es repeteix que la situació de confinament no es pot allargar gaires mesos més. Però és evident que no és la mateixa persona que ara fa un any. 'He canviat molt. En tot això hi ha una part

negativa i una part positiva. I jo n'intento fer una lectura més positiva, perquè, si no, no ho podria assumir', reflexiona. 'El fet de viure això m'ha fet haver de fer molt forta. He fet una evolució personal molt gran, d'apoderament com a persona, com a dona. He conegut gent meravellosa i represaliats de més moviments que m'han permès de veure la meua situació d'una perspectiva més política i no tan personal. Això m'ha forçat a fer coses que no hauria fet, com ara col·laborar en un llibre sobre el sobiranisme a Catalunya que es publicarà a França i he col·laborat en el pròleg d'un altre. Vaig fer coses. Tinc els meus dies baixos, perquè la situació és molt difícil.' I sobretot hi ha una cosa que sempre l'acompanya, que no l'abandona mai: la incertesa de no saber què passarà demà. 'Voldria passar pàgina de tot això; però no puc, perquè encara hi sóc de ple.' ■

Teatre 'Pluja' a la Sala Beckett

Festivals Feretes i Cançonetes a València

Recepta Pica-pica per a tancar les festes

VilaWeb { Paper } 5-6/1/2019

**D.E.S.
C.O.N.N.E.C.T.A.**

ARTS ESCÈNIQUES
GASTRONOMIA / LLIBRES / MÚSICA
CULTURA POPULAR
CINEMA / ARTS VISUALS / MUSEUS
FIRES I MERCATS

*Alcoi, Igualada, Sant Vicenç dels Horts i
Barcelona són les ciutats on s'organitza la
rebuda dels Reis des de més antic*

LES CAVALCADES DE REIS HISTÒRIQUES

Una de les festes més esperades de tot el calendari és la cavalcada de Reis, el preludi de la nit més màgica de l'any. AJUNTAMENT D'ALCOI

LES CAVALCADES DE REIS HISTÒRIQUES

Tradicions Alcoi, Igualada, Sant Vicenç dels Horts i Barcelona són les ciutats on s'organitza la rebuda dels Reis des de més antic

REDACCIÓ

Una de les festes més esperades de tot el calendari és la cavalcada de Reis, el preludi de la nit més màgica de l'any. Gairebé cada població del país organitza la seva i se'n fan de molt diferents: n'hi ha que mostren un gran desplegament artístic, se'n fan de molt multitudinàries i n'hi ha d'altres on els patges que acompanyen als Reis són gairebé tan famosos com els mateixos Melcior, Gaspar i Baltasar.

Els Reis de l'Orient, per la seva banda, fan la seva aparició a través de tots els mitjans possibles, que van des de vaixells centenaris a espectaculars carrosses, carruatges tirats per cavalls o trens. A més en alguns indrets són rebuts amb fanal·lets o amb una cremada d'herbes aromàtiques amb la idea d'il·luminar-los el camí perquè ses majestats no es perdin.

Però les cavalcades no són una tradició ancestral: les més antigues del país es fan des de final del segle XIX i són les d'Alcoi, Igualada i Sant Vicenç dels Horts i Barcelona. A més enguany TV3 transmetrà en directe la cavalcada de

Les cavalcades d'Igualada i de Sant Vicenç dels Horts. AJUNTAMENT D'IGUALADA //
AJUNTAMENT DE SANT VICENÇ DELS HORTS

Vilanova i la Geltrú, IB3 la de Palma i À Punt Televisió la d'Alcoi.

Alcoi. La cavalcada més antiga del país es fa des del 1885 i mobilitza un miler de persones i desenes d'entitats de la localitat. Els Reis de l'Orient hi apareixen cavalcant camells i els patges porten unes escales molt llargues per a enfilar-se als balcons. A mig recorregut, els Reis fan una parada per a adorar el nen Jesús. La festa, que és declarada d'Interès Turístic, la podeu veure en directe ací a Televisió d'Alcoi.

Igualada. La rebuda dels Reis a Igualada data del 1895 i ja fa temps que malda per ser declarada Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO. A més dels tres reis, el personatge més popular és el patge Faruk, que té un llibre negre on apunta les malifetes dels nens. Però la principal particularitat de la cavalcada és que els ajudants dels Reis s'enfilen a les finestres de les cases amb llargues escales per lliurar els regals. Enguany hi participaran més d'un miler de patges que repartiran uns dos-mil regals. Podeu seguir la retransmissió a través d'aquest canal.

Sant Vicenç dels Horts. Des del 1896, quan els Reis van començar a repartir joguines d'un carro estant, Sant Vicenç dels Horts fa cavalcada. Actualment, ses majestats ja no van en tartana, sinó en grans carrosses, que es construeixen en una nau exclusivament destinada a preparar la cavalcada. Per això, a més de Melcior, Gaspar i Baltasar, també són molt populars les carrosses del Camell i del Ninot de Neu.

Barcelona. Segons el Diario de Barcelona, la ciutat va fer una primera escenificació dels Reis el 1855, però va ser inconstant. Ja fa dècades que ses majestats els Reis de l'Orient hi arriben per mar i són rebuts per la batllessa, que els lliura sal en senyal d'hospitalitat i les claus de la ciutat per a poder obrir totes les cases i deixar-hi regals. La cavalcada de Barcelona és molt vistosa: hi participen 1.200 persones, la caravana fa gairebé un quilòmetre de llargada i triga cinquanta minuts a passar. I com cada any, Barcelona Televisió l'emet en directe.

Amb un aforament que no arriba a setanta espectadors, Balbà i Peya cerquen aquella intimitat que només pot oferir el teatre. S.B.

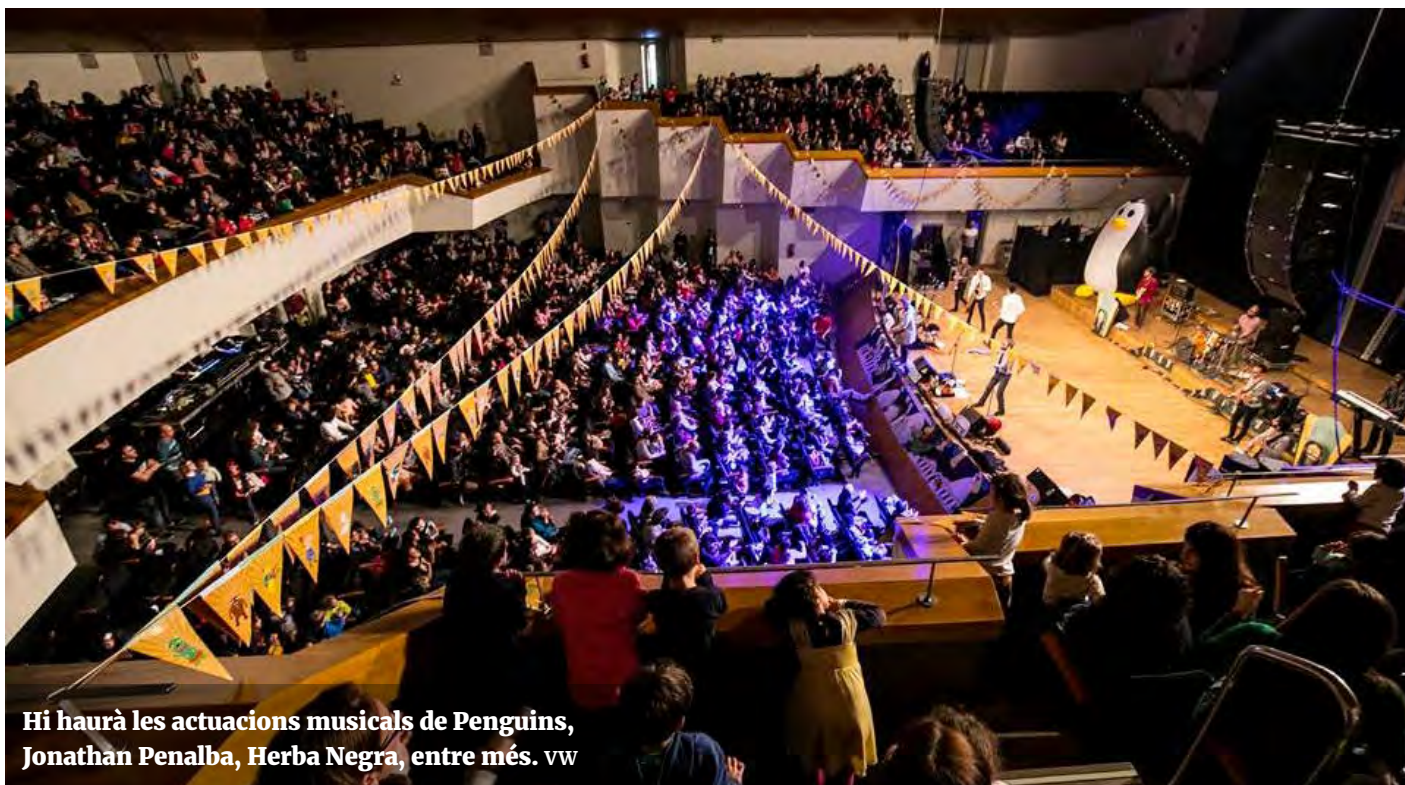
‘PLUJA’: UN DIÀLEG MULTIDISCIPLINARI ENTRE CLARA PEYA I GUILLEM ALBÀ

Teatre L'espectacle cerca la intimitat amb un aforament reduït

REDACCIÓ

Clara Peya i Guillem Albà, dos dels creadors més actius i personals de l'escena actual, han trobat la manera de fer dialogar els seus llenguatges a partir de les sensibilitats respectives. Fins el 13 de gener representaran a la Sala Beckett de Barcelona *Pluja*, una proposta escènica íntima. Va ser finalista als premis Max per la composició musical i va guanyar el premi Innovació a la Fira de Titelles de Lleida del 2017.

Pluja és un espectacle per a públic reduït. Amb un aforament que no arriba a setanta espectadors, Balbà i Peya cerquen aquella intimitat que només pot oferir el teatre. Un espectacle cara a cara, sense artificis, fet de petites accions, petites notes musicals i molta imaginació de dos artistes i amics. Clara Peya hi posa la música i Guillem Albà el seu món multidisciplinari format per titelles, gest i teatre visual. Bo i plegats, emprenen un viatge íntim i poètic que és una reflexió sobre la vulnerabilitat i sobre el fet de sentir-se petits.

Hi haurà les actuacions musicals de Penguins, Jonathan Penalba, Herba Negra, entre més. vv

PER NADAL, EL FESTIVAL **FERETES I CANÇONETES** S'INSTAL·LA AL **PALAU DE LA MÚSICA** DE VALÈNCIA

Festivals L'oferta combina concerts, teatre, tallers i cultura popular

REDACCIÓ

Ara fa tres anys, va néixer el festival Feretes i Cançonetes amb l'objectiu de fomentar la llengua i la música del País Valencià entre els infants. És un festival nadalenc de dos dies que combina concerts, tallers, teatre, circ, jocs i cultura popular. A la cita, que enguany és al Palau de la Música de València, hi haurà les actuacions musicals de Penguins, Jonathan Penalba, Herba Negra, entre més.

També s'hi presentarà el projecte Mare Carbassera, impulsat per tres músics de racons ben diversos del país: el valencià

Dani Miquel, el principatí Cales Belda i la mallorquina Gemma Palà. Aquest espectacle, que s'estrenarà al festival, vol difondre els diferents parlars del català. L'oferta musical es completa amb diverses sessions de música per a nadons.

Pel que fa al teatre, es podran sentir tres històries africanes de la mà de Carles Enguix. La companyia 2 Princeses Barbudes presenta l'obra *Sempre de vacances*, i Teatre amb Disparatorio, *Astrolabi*, una producció que barreja teatre d'actors, d'obres i titelles. L'oferta del festival es complementa amb una ludoteca plena de jocs tradicionals i tallers de música, d'elaboració de xapes, de màscares i per a aprendre a fer muixeranga.

LA JONC CELEBRA ELS 25 ANYS UNINT LES DUES ORQUESTRES EN UN CONCERT ESPECIAL A L'AUDITORI

Concerts És el tret de sortida d'un any ple de celebracions

El concert, que es titula 'Vida', rememorarà una de les primeres grans fites del repertori simfònic que va interpretar la JONC a mitjan anys noranta.

VW

REDACCIÓ

La Jove Orquestra Nacional de Catalunya (JONC) comença avui la celebració dels 25 anys de trajectòria amb un concert d'aniversari que unirà les dues formacions: la JONC i la JONC Alevins. Ho farà a l'Auditori de Barcelona sota la batuta dels mestres Josep Pons i Manel Valdivieso. Pons va ser el fundador de la JONC l'any 1993, juntament amb Roser Trepà, i director fins al 2001, quan Valdivieso va agafar-li el relleu.

El concert, que es titula 'Vida', rememorarà una de les primeres grans fites

del repertori simfònic que va interpretar la JONC a mitjan anys noranta, el *Petrushka*, d'Igor Stravinsky. També interpretarà el *Divertimento per a orquestra*, de Leonard Bernstein, una obra creada precisament per a un aniversari. El programa inclourà la sardana de concert *Empúries*, d'Eduard Toldrà, i el tercer i quart moviment de la suite *Montjuïc*, de Benjamin Britten i Lennox Berkeley.

Per a l'ocasió, la JONC uneix les seves dues orquestres: la JONC, formada per músics fins a 25 anys, i la JONC Alevins, amb músics fins a 19 anys. Serà un concert solidari en benefici de l'ONG Projecte Home Catalunya. És el concert que fa 251 de la història de la JONC, que

en aquests anys ha interpretat 126 programes diferents.

Programació per als 25 anys

El concert a l'Auditori dona el tret de sortida de les celebracions d'aniversari. En total, les joves orquestres faran cinc encontres. Del 15 al 22 de març, seran al Festival Emergents de l'Auditori, i ho culminaran amb un concert d'improvisació a la Fabra Coats i amb el compositor suís Fritz Hauser el 22 de març a l'Auditori de Barcelona. El 3 d'abril, tocaran al Palau de la Música i a l'estiu es concentraran entre Vic i Weikersheim (Alemanya) per preparar per primera vegada una òpera, *La Bohème*, de Puccini.

El film arriba als cinemes aquest cap de setmana amb la vista posada als premis Gaudí i als Goya, on és nominat a millor film d'animació. ACN

‘MEMÒRIES D’UN HOME EN PIJAMA’ ARRIBA ALS CINEMES NOMINAT A MILLOR FILM D’ANIMACIÓ ALS GAUDÍ I ALS GOYA

Memorias de un hombre en pijama, del director Carlos FerFer, arriba als cinemes aquest cap de setmana amb la vista posada als premis Gaudí i als Goya, on és nominat a millor film d'animació. Basat en la novel·la gràfica de Paco Roca, és una coproducció de TV3 i À Punt, entre més. D'una altra banda, el director italià Paolo Sorrentino s'endinsa en la figura del controvertit Silvio Berlusconi a *Silvio (y los otros)*, una crítica punyent als excessos i les amistats perilloses de qui va ser primer ministre d'Itàlia.

Memòries d'un home en pijama

Direcció: Carlos FerFer. Gènere: Animació.

Paco és un solter d'uns quaranta anys que aconsegueix allò que sempre havia volgut: treballar en pijama des de casa. Però apareix Jilguero, una noia de qui s'enamora i que pateix les conseqüències d'estar amb un dibuixant l'objectiu principal del qual és quedar-se a casa en pijama.

Loro**Silvio (y los otros)**

Direcció: Paolo Sorrentino. Intèrprets: Elena Sofia Ricci, Kasia Smutniak, Euridice Axen; Toni Servillo, Riccardo Scamarcio, Fabrizio Bentivoglio. Gènere: Drama.

Itàlia, començament de la dècada del 2000. Sílvio Berlusconi viu un període de decadència arran de les acusacions de corrupció i de connexions amb la màfia. En aquest context apareix Sergio Morra, un home ambiciós que vol fer un salt amb els seus negocis a còpia d'acostar-se a l'home més poderós d'Itàlia.

Le Collier Rouge**El collar rojo**

Direcció: Jean Becker. Intèrprets: Sophie Verbeeck, Roxane Arnal, Thérèse Ripaud; François Cluzet, Nicolas Duvauchelle, Jean-Quentin Châtelain. Gènere: Enjòlit.

França, final de la Primera Guerra Mundial. Un gos borda dia i nit davant la porta d'una caserna. Espera que el seu amo, un heroi de guerra, sigui jutjat pels seus crims. I qui se n'encarrega és un jutge aristòcrata que dubta dels seus principis com a conseqüència de la guerra. Basada en la novel·la homònima de Jean-Christophe Rufin.

Juliet, Naked**Juliet, desnuda**

Direcció: Jesse Peretz. Intèrprets: Rose Byrne, Kitty O'Beirne, Lily Brazier; Chris O'Dowd, Alex Clatworthy, than Hawke. Gènere: Comèdia.

Una parella d'uns 40 anys tem que el pas del temps dilueixi la passió que senten. Això li preocupa especialment a ella, l'Annie, mentre que el seu marit Duncan concentra tota l'atenció en Tucker Crowe, un músic americà que va desaparèixer després d'haver publicat el reeixit àlbum Juliet. Adaptació de la novel·la homònima de Nick Hornby.

PICA-PICA PER A TANCAR LES FESTES

Us oferim uns entrants gustosos i fàcils de preparar per a posar el punt final a les festes de Nadal

Ingredients per als bolets

(per a deu persones)

- 1 llauna de foie de 250 g
- 100 g avellanes torrades
- 100 g formatge Philadelphia
- 100 g de maonesa

Ingredients per als vol-au-vent

(per a deu persones)

- 12 vol-au-vent petits
- 1 llauna de tonyina petita
- 1 ou dur
- 150 g de gambetes bullides
- 3 cullerades de maonesa
- 1 pebrot del piquillo

Ingredients per a les tartaletes

(per a deu persones)

- 12 vol-au-vent petits
- 1 llauna de tonyina petita
- 1 ou dur
- 150 g de gambetes bullides
- 3 cullerades de maonesa
- 1 pebrot del piquillo

NEUS CUSCÓ

Boletes de foie amb cruixent d'avellana

Fem boletes de foie amb les mans i les passem per avellana picada (que no ho sigui gaire, de picada). Posem les boletes a sobre d'unes culleretes. Després, barregem formatge Philadelphia amb maonesa i la salsa resultant la posem dins d'una mànega pastissera i en posem una mica al costat de la bola de foie. Ho acompanyem amb ou filat i cibulet.

Vol-au-vent farcits de salmó i cuetes de gamba

Els vol-au-vent es posen al forn mitja hora abans de menjar, de cinc a deu minuts, a 180°. D'aquesta manera aconseguim que la pasta tingui una textura més cruixent. Els deixem refredar. Quan ja són freds, els farcim.

Per a fer el farciment: en un bol posem la tonyina sense oli, l'ou dur, un grapat de cuetes de gamba, la maonesa i un tall de pebrot del piquillo. Ho triturem tot. Omplim la mànega pastissera i anem farcint els vol-au-vent, que són petits. Els guarnim amb una cueta de gamba a sobre.

Tartaletes de salmó fumat

Posem les tartaletes al forn mitja hora abans de menjar, de cinc a deu minuts, a 180°. D'aquesta manera aconseguim que la pasta tingui una textura més cruixent. Les deixem refredar. Quan ja són freds, les farcim.

Per a fer el farciment: en un bol barregem el salmó picat, el surimi picat i el formatge. Ho passem tot pel túrmix o per la picadora, que quedi ben fi. Omplim la mànega pastissera i farcim les tartaletes. A sobre, hi posem mitja oliva farcida, per a guarnir-les.

Ingredients per a les croquetes

- 1/4 kg de calamar
- 1 ceba grossa
- 2 grans d'all
- la tinta del calamar
- 150 g de farina
- 1/2 litre de llet
- oli d'oliva
- sal
- 1 cullerada sopera de mantega
- pebre negre

Per a l'arrebossat:

- 2 ous
- farina blanca
- pa ratllat gruixut
- oli per a fregir

Croquetes de calamar amb la tinta

Posem oli en una paella i hi sofregim la ceba ratllada. Quan sigui daurada, hi afegim el calamar a trossets molt petits. Si la textura dels trossets no ens fa el pes, podem passar-los pel túrmix. Els sofregim. Tot seguit, hi tirem la mantega i la farina i els remenem, que rossegin. Després hi anem tirant la llet calenta. Abans, a la llet hi haurem hagut d'afegir la tinta del calamar, desfeta amb un parell de cullerades d'aigua. Remenem la pasta fins que no s'enganxi a les parets de la paella. Aleshores la retirem del foc, la posem en una plata i la hi deixem refredar. La posem a la nevera dins una carmanyola tancada.

Podem fer la pasta d'un dia per l'altre. Una vegada freda ja podem muntar les croquetes. A l'hora de fregir-les, les passem primer per farina blanca, després per ou batut i finalment les arrebossem amb pa ratllat. Les fregim amb oli abundant ben calent fins que siguin ben daurades.

Podem acompanyar les croquetes amb una salsa de pebrots del piquillo. En un bol posem un all cru, dues cullerades de salsa de tomàquet, quatre cullerades d'oli d'oliva, una mica de sal, una mica de pebre negre i unes quantes avellanes picades i ho passem tot pel túrmix.

La incidència de Vox als Països Catalans seria mínima, segons el CIS

Open Arms demana aportacions econòmiques després de l'èxit de la campanya de recollida de flassades

Els clàssics catalans, Jaume Cabré, Àlícia Kopf, Tina Vallès i Xavier Bosch, principals autors traduïts el 2018

Caixabank, Santander i Bankia presenten una demanda contra el govern espanyol per recuperar els 1.350 milions d'euros del Castor

El jutjat torna als periodistes d'Europa Press i del Diario de Mallorca el material precintat